

Vidarebosättning från länderna längs den centrala Medelhavsruttens närområde

FÖRBEREDANDE INFORMATION

Förberedande information inför mottagande av kvotflyktingar som befinner sig i Sudan, Egypten, Libyen, Niger och Rwanda

Dnr: 1.3.4-2022-21838

Bild: UNHCR: Russell Fraser

Förkortningar

ETM	Emergency Transit Mechanism
GDF	Gathering and Departure Facility
HBTQI	Homo-, bi-, trans- queer- och intersexpersoner
IOM	International Organisation for Migration
UNHCR	United Nations High Commissioner for Refugees

Vidarebosättning från den centrala Medelhavsrutten

Planerad uttagning 2022

PLANERAT UTTAG 2022

ANTAL

920

VISTESELÄNDER

Libyen, Niger, Rwanda, Sudan och Egypten.

NATIONALITETER

Eritreaner, sudaneser, etiopier, syrier och sydsudaneser. Andra nationaliteter kan förekomma i undantagsfall.

SPRÅK

Tigrinja, arabiska, oromo, zaghawa m.fl.

VISTESEMILJÖER

Flyktingläger, urbana miljöer

PLANERAD ÖVERFÖRING

Genomfört överföringar från samtliga världsländer jan-sept. 2022. Planerade överföringar från Egypten, Sudan, Libyen och Rwanda okt-nov 2022. Preliminärt planerade överföringar från Libyen jan-feb 2023.

UT-KORT

Ja vid överföring från Sudan och Egypten
Nej vid överföring från Libyen, Niger och Rwanda

STATISTIK ÖVERFÖRDA 2020-2021

DEN VANLIGASTE PERSONTYPEN

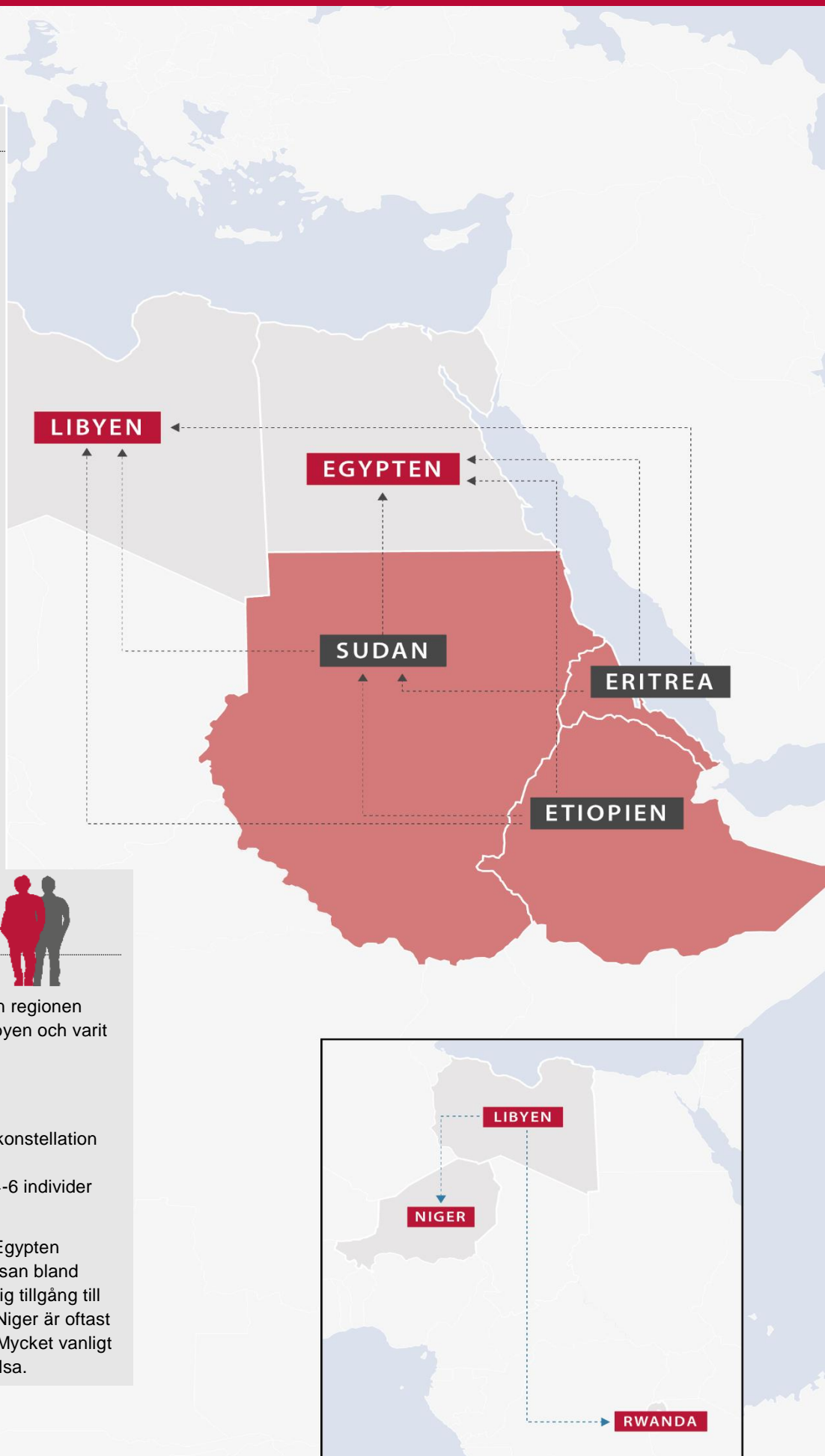
Pojke från Eritrea av tigreansk etnicitet från regionen Debub, 15-16 år gammal. Befinner sig i Libyen och varit på flykt sedan 2016.

HUSHÅLLSKONSTELLATIONER

- Barnfamiljer ca 62 %
- Singelhushåll vanligaste hushållskonstellation totalt sett.
- Vanligaste storlek på barnfamilj: 4-6 individer

VÅRDBEHOV

Varierande allmänhälsa. Från Sudan och Egypten överförs primärt barnfamiljer där allmänhälsan bland vuxna är dålig med anledning av undermålig tillgång till vård. Överförda från Libyen, Rwanda och Niger är oftast unga personer med få fysiska vårdbehov. Mycket vanligt med behov av uppföljning kring psykisk hälsa.

Innehållsförteckning

1. Inledning	6
1.1 Om rapporten.....	6
1.2 Den svenska flyktingkvoten och uttagning inom den centrala Medelhavsrutten	7
2. Emergency Transit Mechanism: Vidarebosättning från Libyen, Niger och Rwanda	9
2.1 Förhållanden i Libyen	9
2.1.1 Vittnesmål från Libyen.....	10
2.2 Tillvaron i Rwanda.....	12
2.3 Tillvaron i Niger.....	13
2.4 Situationen för barn.....	14
3. Vidarebosättning från Sudan.....	15
3.1 Tillvaron i Sudan.....	15
3.1.1 Boendesituation och tillgänglig samhällsservice.....	16
3.1.2 Integrations- och försörjningsmöjligheter	17
3.1.3 Situationen för barn	18
4. Vidarebosättning från Egypten	19
4.1 Tillvaron i Egypten.....	19
4.1.1 Boendesituation och tillgänglig samhällsservice.....	19
4.1.2 Integrations- och försörjningsmöjligheter	20
4.2 Situationen för barn.....	22
5. Trender bland eritreanska kvotflyktingar	23
5.1 Bakgrund, skyddsskäl och tidigare hemvist	23
5.2 Hushållskonstellationer, kön och persontyp.....	23
5.3 Språkkunskaper, religion och etnicitet	25
5.4 Utbildningsbakgrund och arbetslivserfarenheter i hemlandet.....	26
6. Trender bland etiopiska kvotflyktingar.....	27
6.1 Bakgrund, skyddsskäl och tidigare hemvist	27
6.2 Hushållskonstellationer, kön och persontyp.....	28
6.3 Språkkunskaper, religion och etnicitet	28

6.4	Utbildningsbakgrund och arbetslivserfarenheter i hemlandet.....	29
7.	Trender bland sudanesiska kvotflyktingar.....	30
7.1	Bakgrund, skyddsskäl och tidigare hemvist.....	30
7.2	Hushållskonstellationer, kön och persontyp.....	31
7.3	Språkkunskaper, religion och etnisk tillhörighet.....	32
7.4	Utbildningsbakgrund och arbetslivserfarenheter från hemlandet.....	33
8.	Vårdbehov och andra särskilda behov	34
9.	Förberedelser innan avresa.....	36
9.1	Förberedande informationsinsatser	36
9.2	Uppehållstillståndskort och biometri	37
10.	Källförteckning	38

1. Inledning

1.1 Om rapporten

Migrationsverket förser i dagsläget mottagande kommuner med bosättningsunderlag som innehåller information om kvotflyktingars personliga uppgifter och individuella behov. Underlagen ger dock inte utrymme för en grundlig inblick i vilka förhållanden kvotflyktingar kommer ifrån eller vilka individuella erfarenheter en person kan ha sedan tidigare. Det är inte heller alltid lämpligt att delge viss information i bosättningsunderlagen med hänsyn till individens integritet. I syfte att ge svenska mottagaraktörer rätt verktyg för ett behovsanpassat mottagande har Migrationsverket tagit fram förberedande rapporter som beskriver förhållandena i kvotflyktingars ursprungsländer och levnadssituationen i de värdländer dit de flytt. På ett allmänt plan beskrivs även vanliga trender, behov och erfarenheter bland de grupper som överförs till Sverige. Rapporterna syftar till att ge en förståelse för varför dessa ärenden är prioriterade för vidarebosättning av UNHCR och de riktar sig till personer som arbetar direkt med mottagande av kvotflyktingar. Den här rapporten berör vidarebosättning av kvotflyktingar som befinner sig i länderna Egypten, Libyen, Sudan, Niger och Rwanda, som ingår i den centrala Medelhavsrutten.

Under 2020-2021 överfördes primärt eritreaner, etiopier och sudaneser från Darfur från uttagsländerna inom den centrala Medelhavsrutten. I tillägg har en relativt stor grupp sydsudaneser, samt i undantagsfall somalier, överförts. Eftersom Migrationsverket planerar en separat rapport om kvotflyktingar från Sydsudan görs ingen djupgående analys av denna grupp i den här rapporten. Eftersom det under perioden 2020-2021 inte kunde genomföras några delegationsresor till Egypten för uttag av syrier, överfördes inte heller några syrier till Sverige under den perioden som analyseras i rapporten. Nationaliteterna som ingår i rapporten är därmed eritreaner, etiopier och sudaneser med härkomst från Sudans konfliktområden, primärt Darfur. Inför 2022 är eritreaner, sudaneser och etiopier fortsatt prioriterade nationaliteter för vidarebosättning till Sverige, och rapporten bör därför ge en korrekt bild över vad kommuner kan förvänta sig under kommande års överföringar. Migrationsverket har tidigare publicerat en rapport om [vidarebosättning av syriska flyktingar i Jordanien, Turkiet och Libanon](#). Eftersom samrådsprocessen kring vilka nationaliteter Sverige ska överföra inom vidarebosättningsprogrammet sker årligen går det inte att göra några generaliseringar kring kommande års prioriteringar.

Rapporten baseras på information från öppna källor och statistik från Migrationsverkets ärendehanteringssystem. I rapporten redovisas även manuell framtagen statistik från en genomgång av ärenden där personer överförts från ovanstående länder till Sverige mellan den 1 januari 2020 och 31 december 2021. Rapporten omfattar en granskning av 755 individer, fördelat på 304 individer från uttagsländerna Libyen, Rwanda och Niger, 203 från Sudan och 248 individer från Egypten. Totalt överfördes drygt 2380 individer från ovanstående länder under 2020–2021

1.2 Den svenska flyktingkvoten och uttagning inom den centrala Medelhavsrutten

Den svenska flyktingkvoten är till för personer som bedöms vara flyktingar eller alternativt skyddsbehövande enligt utlänningslagens bestämmelser och som har flytt till ett land där de av olika anledningar inte kan stanna. Även familjemedlemmar till flyktingar och alternativt skyddsbehövande kan ingå i kvoten.

Av alla de människor som uppskattas vara på flykt i världen bedöms en relativt liten andel vara i behov av vidarebosättning. UNHCR bedömde under mitten av 2022 att 100 miljoner människor var på flykt runt om i världen, varav 1,5 miljoner var eller är i behov av vidarebosättning. Det handlar om människor i särskilt utsatta situationer där de varken kan återvända till sina hemländer eller skyddas, integreras eller uppehålla sig i de länder dit de flytt. När UNHCR bedömer att en person behöver vidarebosättas, presenteras personens ärende för stater som har vidarebosättningsprogram. Sverige har ett program som omfattar 5 000 kvotflyktingar per år, vilket gör Sverige till ett av de största mottagarländerna för kvotflyktingar globalt. År 2022 avsätter Sverige totalt 500 platser för akutärenden vilket innefattar personer som har ett behov av en mer påskyndad överföringsprocess.

UNHCR har de senaste åren haft tre prioriterade områden för vidarebosättning, som är fortsatt aktuella under 2022: den syriska flyktingkrisen, Comprehensive Refugee Response Framework (CRRF)¹ samt den centrala Medelhavsrutten.²

Den centrala Medelhavsrutten är ett samlingsnamn för de blandade migrationsströmmar som tar sig igenom Sahara till Libyen och Egypten, ofta med målsättningen att ta sig över Medelhavet till Europa. Dödligheten på flyktvägen är hög. Utomrättsliga avrättningar, tortyr, utpressning, sexuella övergrepp och tvångsäktenskap är några av de övergrepp som flyktingar riskerar under resan till och i Nordafrika. UNHCR bedömer att ungefär 367 000 flyktingar i de 15 länder som ligger längs med den centrala Medelhavsrutten är i behov av vidarebosättning 2022.³

År 2017 etablerades programmet *Emergency Transit Mechanism*, ETM, med syfte att evakuera flyktingar från Libyen till Niger och Rwanda, för att därifrån hitta hållbara lösningar, inklusive vidarebosättning till tredje land. Sverige är ett av de länder som deltar i insatsen att vidarebosätta flyktingar som evakueras inom ETM, tillsammans med bland andra Norge, Kanada, Tyskland och Frankrike. Hittills har mer än 3 200 flyktingar evakuerats från Libyen genom ETM.⁴ Evakueringarna sker till särskilda transitcenter i Niger och Rwanda, och enligt avtalet med ländernas respektive myndigheter ska flyktingarna vistas där så kort tid som möjligt. Eftersom det finns akuta ärenden som av olika anledningar inte kan anstå evakuering, har UNHCR initierat vidarebosättning direkt från Libyen. Det rör sig huvudsakligen om vidarebosättning av ensamkommande barn (EKB) och andra särskilt utsatta personer.

¹ CRRF antogs av Generalförsamlingen år 2016 och innebär en rad olika utfästelser som ska implementeras i områden med stora flyktingströmmar och utdragna flyktingsituationer.

² UNHCR, *Global Projected Resettlement Needs 2022*, 2021-06-23, s. 15

³ *Ibid*, s. 15-16

⁴ Europeiska Rådet, *Migrationsflöden längs den centrala Medelhavsrutten*, 2022-03-24

Under 2022 planerar Sverige att fortsätta att vidarebosätta evakuerade inom ETM , samt att genomföra direktuttagning av särskilt utsatta i Libyen. Uttagningar från Libyen, Niger och Rwanda sker genom dossieruttagning, det vill säga att UNHCR presenterar ett färdigt underlag som Migrationsverket, i de allra flesta fall, kan fatta beslut om uppehållstillstånd på. UNHCR:s underlag omfattar kvotflyktingarnas personliga förhållanden, anledning till flykt och situation i värdlandet samt en bedömning kring de risker flyktingen skulle möta om den behövde återvända till sitt hemland. Under 2022 planeras uttagning av 420 kvotflyktingar inom ETM.

Vidarebosättning från Sudan är också en del av insatserna inom den centrala Medelhavsrutten. Sudan är både transitland för flyktingar som är på väg norrut och värdland för en mycket stor flyktingpopulation; 1,1 miljoner flyktingar uppges finnas i Sudan, majoriteten från Sydsudan. Migrationsverket genomför dossieruttagning av kvotflyktingar i Sudan, och under 2022 planeras uttagning av 200 kvotflyktingar därifrån.

Den centrala Medelhavsrutten innefattar även Egypten, där Migrationsverket under tidigare år haft parallella delegations- och dossieruttagningar. Under 2020-2021, till följd av coronapandemin, upphörde delegationsuttagningarna av syrier och enbart dossieruttagningar kunde fortsätta. Under 2022 har Migrationsverket återupptagit delegationsuttagningar av syrier, samt fortsatt att genomföra dossieruttagning av de övriga prioriterade nationaliteterna - etiopier, eritreaner och sudaneser. Under 2022 planeras uttagning av 300 kvotflyktingar från Egypten.

2. Emergency Transit Mechanism: Vidarebosättning från Libyen, Niger och Rwanda

SAMMANFATTNING

ETM-programmet har som syfte att evakuera flyktingar **från Libyen till Niger och Rwanda**, för att därifrån hitta hållbara lösningar. Vid ankomst inkvarteras flyktingarna i särskilda anläggningar som drivs av UNHCR med partners. Vistelsen i Niger och Rwanda är tänkt att vara av temporär karaktär, vilket gör att de evakuerade flyktingarna inte ska etablera sig i Niger eller Rwanda. De allra flesta ETM-evakuerade har spenderat **en längre tid i Libyen**.

Sverige överför primärt kvotflyktingar från **Eritrea och Sudan** inom ETM-programmet.

De flesta kvotflyktingar som passerat genom Libyen har varit frihetsberövade i olika förvar, samt utsatta för **mycket allvarliga övergrepp**. Det är mycket vanligt att sudaneser i Libyen säljas för **tvångsarbete**. Cirka 25 % av kvinnorna har utsatts för **sexuella övergrepp**.

Framförallt **ensamkommande barn och unga singelmän** från Eritrea överförs inom ETM. De sudaneser som överförs tillhör framförallt **barnfamiljer**.

De som överförs inom ETM är oftast **unga** personer med få fysiska vårdbehov. Det är mycket vanligt med **behov av uppföljning kring psykisk hälsa**.

2.1 Förhållanden i Libyen

Libyen har präglats av inbördeskrig och laglöshet sedan Muammar Khadaffi avsattes 2011. Den väpnade konflikten i landet omfattar ett stort antal milisgrupper, som i olika konstellationer stödjer huvudaktörerna i konflikten. Det rådande säkerhetsvakuemet i kombination med svårkontrollerade gränser och ekonomisk instabilitet har lett till ökad kriminalitet bland de väpnade grupperna, däribland människosmuggling, kidnappning och ekonomisk utpressning av flyktingar som är på väg till Europa. Såväl säkerhetsstyrkor, miliser, smugglarnätverk och kriminella gäng utnyttjar flyktingarna som befinner sig i Libyen. Intäkterna är mycket lukrativa och ger dem kapacitet att fortsätta strida.⁵

Frihetsberövanden och finansiella utpressningar av migranter började redan under Khaddafis tid i Libyen, då migranter blev arresterade och tvingade att betala både böter samt kostnaden för resan hem eftersom de vistades där illegalt. I eftermälet av Khaddafis fall och efter den libyska revolutionen togs myndigheternas förvar över av

⁵ Migrationsverket, *Landinformation: Libyen - Säkerhetssituationen och dess påverkan på civilbefolkningen (version 2.0)*, 2021-03-31, s. 9

miliser.⁶ De flesta flyktingar som passerar genom landet frihetsberövas i olika förvarsanläggningar och utsätts för olika former av övergrepp. Det är även vanligt att flyktingar säljs som slavar till libyer som behöver arbetskraft eller mellan smugglare och milisgrupper som utnyttjar migranter i sin verksamhet. Vilken typ av förvar som migranter fastnar i beror på vilken nationalitet de tillhör och vilken smuggelväg de tagit från sitt hemland. Till exempel hålls migranter från Östafrika, så som eritreaner, somalier och etiopier, ofta frihetsberövade i de östra delarna av landet. Eftersom de betraktas som mer resursstarka, med anledning av det finns en stor diaspora, är utpressningsmetoderna som används brutalare och summorna som begärs högre än i andra förvar runt om i landet.⁷

De flesta av de flyktingar som överförs till Sverige har varit frihetsberövade i den libyska staden Bani Walid, en transitort för migranter som färdas mot Libyens västra kust, där nästan alla avresor till Europa äger rum, och därför ett centrum för människosmuggling. Det finns inga officiella förvar i Bani Walid, men nästan alla migranter som reser genom staden blir frihetsberövade och utpressade i överbelagda förvar som drivs av smuggelnätverken. Migranternas vittnesmål visar att några av landets värsta människorättsbrott äger rum i Bani Walid där kidnappning och illabelhandling av flyktingar sker systematiskt.⁸

2.1.1 Vittnesmål från Libyen

Av de kvotflyktingar som passerat genom Libyen som överfördes till Sverige under den aktuella tidsperioden hade 75 % suttit frihetsberövade i olika förvar och där utsatts för olika former av övergrepp. Av de överförda eritreanska flyktingarna uppgav samtliga (100 %) att de suttit frihetsberövade av smuggelnätverk, inklusive de minderåriga. Av de sudanesiska flyktingarna hade färre suttit frihetsberövade i förvar, men i denna grupp var istället vanligt att kidnappas och säljas för tvångsarbete i Libyen.

Majoriteten av de eritreanska kvotflyktingar som överfördes från Libyen hade suttit frihetsberövade under hela sin vistelsetid i Libyen, och de vittnar om att de har sålts från smugglare till smugglare för utpressning av pengar från släktingar i utlandet. Smugglarna begär höga summor, ofta flera tusen dollar för att den frihetsberövade ska släppas. I fångenskapen utsätts de ofta för övergrepp, vilka filmas och skickas till släktingar i utpressningssyfte.

Godtyckliga avrättningar, tortyr, utpressning, sexuella övergrepp, slaveri och tvångsarbete är några av de övergrepp som återberättas av kvotflyktingarna. Därtill vittnar många flyktingar om att de varit inlåsta i långa perioder underjordiska containrar utan ljus, vatten eller mat, bevittnat våld och mord samt genomlidit tortyr. Sexuellt våld är mycket utbrett i Libyen och av de överförda kvinnor och flickor som passerat genom Libyen hade cirka 25 % utsatts för sexuella övergrepp, ofta av smugglare i fångenskap, men också av milisgrupper eller representanter för libyska myndigheter. Därtill hade även ett antal män utsatts för sexuella övergrepp.

⁶ Malakooti, *The Political Economy of Migrant Detention*, 2019-04, s. 5

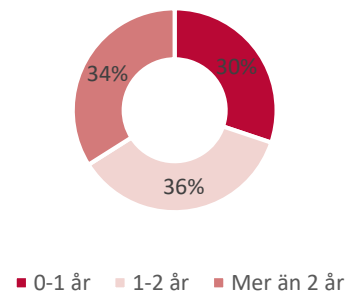
⁷ Ibid, 2019, s. 5-7

⁸ Ibid, 2019 s. 83

Ungefär en tredjedel av de överförda hade suttit frihetsberövade under mer än två år i förvar kontrollerade av smugglare, milisgrupper eller grupper med koppling till myndigheterna. Detta gällde även ensamkommande barn, där drygt 30 % av barnen suttit frihetsberövade under mer än två år.

I december 2018 inrättade UNHCR en så kallad Gathering and Departure Facility (GDF) efter ett års förhandlade med libyska myndigheter. GDF kan inhysa 1000 personer och utgör en plats där UNHCR kan bistå med humanitärt stöd och söka externa lösningar för personer som är extra utsatta i Libyen, såsom evakueringar inom ETM, direkt vidarebosättning från Libyen eller andra lagliga vägar ut ur landet.⁹ De flesta av de som överförs till Sverige befinner sig i GDF innan avresan. Ett fåtal har varit bosatta i Gergarish, öster om Tripoli, där en stor andel av den eritreanska flyktingpopulationen bosätter sig när de blir frisläppta av smugglare. De lever där i stor utsatthet, och konstant under hot att bli kidnappade eller arresterade av myndigheter och miliser. De har ingen möjlighet att få uppehållstillstånd i Libyen utan en sponsor. Eftersom möjligheterna att få uppehållstillstånd är obefintliga, kan de inte röra sig fritt och inte heller försörja sig. De som lever i Gergarish är därför i regel arbetslösa, och beroende av försörjning från vänner som är i samma situation men som har skaffat sig någon form av informell försörjning. I vissa fall vittnar flyktingar om att de självmant begett sig till de förvarsanläggningar som kontrolleras av de libyska myndigheterna, trots risken för övergrepp, eftersom där erbjuds både mat och skydd mot smuggelnätverken. Av flyktingar i Libyen kan därför vissa förvar uppfattas som säkrare platser än att leva ute i samhället, enligt informationen från UNHCR.

Frihetsberövad i Libyen, antal år

⁹ UNHCR, *Routes towards the Mediterranean*, 2019-06, s. 17

2.2 Tillvaron i Rwanda

Flyktingar som evakueras till Rwanda inkvarteras på *Gashora Reception Center* i östra Rwanda. Det finns ingen möjlighet att bo utanför centret för de som evakueras inom ramen för ETM. Centret drivs av UNCHR i samarbete med Afrikanska unionen och ett antal ideella organisationer. De som inkvarteras i Gashora har tillgång till en egen sovplats och tre mål mat om dagen. Det finns en hälsoklinik som erbjuder allmän sjukvård, mödravård samt viss tillgång till psykosocialt stöd och terapi. I tillägg finns det möjlighet till fritidsaktiviteter såsom lekplats, fotbollsplan och basketplan. En stor majoritet av de som evakueras till Rwanda har varit utsatta för övergrepp och lider av beteendestörningar såsom sömnsvårigheter, talsvårigheter och depression. De flesta evakuerade behöver därför individuell uppföljning och intensiv psykosocial terapi. I Gashora är kapaciteten att erbjuda rätt insatser relativt god, men det finns språkbarriärer mellan de evakuerade och personalen som medför svårigheter att erbjuda ett fullgott psykosocialt stöd.¹⁰ Av UNHCR:s egen utvärdering 2021 framgick att samtliga av de identifierade offren för sexuellt våld hade blivit erbjudna stöd, och att samtliga av de barn som identifierats med särskilda behov hade fått individuell uppföljning. Därtill hade drygt 200 av de evakuerade erbjudits och genomfört körlektioner.¹¹ Eftersom vistelsen i Rwanda är tänkt att vara temporär, har flyktingarna inte möjlighet att skaffa egen bostad eller arbete; ingen av de överförda kvotflyktingarna hade arbetat i Rwanda.

Mahmoud, flykting från Eritrea, arbetar med en målning i ETM Gashora Reception Center. Flyktingarna i Gashora har tillgång till aktiviteter i terapeutiskt syfte, samt viss yrkesutbildning/träning under tiden de vistas i centret. UNHCR/Eric Didier Karinganire.

¹⁰ Altai Consulting for EUTF, *Case Study Emergency Transit Mechanism*, 2021-06

¹¹ UNHCR, *ETM Gashora Camp Profile*, 2021-04-23

2.3 Tillvaron i Niger

Flyktingar som evakueras från Libyen till Niger inkvarteras i *ETM Transit Facility* i Hamdallaye, cirka 40 kilometer från huvudstaden Niamey. Centrets maxkapacitet är 1500 personer. För särskilt sårbara individer, inklusive kvinnor som är höggravida och kvinnor med nyfödda barn finns tre boenden tillgängliga i Niamey. Eftersom de som evakueras ofta lider av svåra trauman efter upplevelserna i Libyen har de flesta ett behov av intensiv psykologisk hjälp och individuell traumabehandling. Detta finns dock inte tillgängligt. I centret har flyktingarna tillgång till sjukvård och visst psykosocialt stöd genom fritidsaktiviteter som syftar till att bidra till traumabehandling.¹² Det psyko-sociala stödet förbättrades även något inom ETM Niger under 2021 med hjälp av italienska ideella organisationer specialiserade på sjukvård.¹³ Vissa som bor på centret har fått möjlighet till arbete. Runt 80 personer hade kunnat arbeta i olika roller på centret samt erbjudits lokala säsongsarbeten inom byggsektorn.¹⁴ Av de vuxna personer som överfördes från Niger under den aktuella tidsperioden var det dock ingen som hade arbetat under vistelsetiden i Niger.

Flygbild över *ETM Transit Facility* i Hamdallaye, cirka 40 kilometer från huvudstaden Niamey. UNHCR/Sylvain Cherkaoui

Ett fåtal av kvotflyktingarna som överförs till Sverige har bott på egen hand, primärt i Agadez, en stad i Saharaöknen Niger. Det finns mycket begränsade möjligheter för flyktingar i Niger att etablera sig och leva i en säker och stabil miljö i landet. Närmare hälften av befolkningen i Niger lever under fattigdomsgränsen och landet rankas sist i FN:s utvecklingsprogram (UNDP) index för mänsklig utveckling. Barnarbete är vanligt förekommande, liksom barnäktenskap. En stor del av befolkningen saknar tillgång till hälso- och sjukvård.¹⁵ Flyktingarnas tillvaro utanför ETM-programmet präglas därför av svår fattigdom, arbetslöshet och avsaknad av tillgång till sjukvård.

¹² UNHCR, *Niger Factsheet: Emergency Transit Mechanism (ETM)*, 2020-12, s. 1-2

¹³ Altai Consulting for EUTF, 2021-06, s. 26

¹⁴ Ibid, 2021, s. 28

¹⁵ Utrikesdepartementet (UD), *Mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer i Niger 2015-2016*, 2017-04-26, s. 2

2.4 Situationen för barn

I Libyen frihetsberövas minderåriga på samma premisser som vuxna. Barn hålls även frihetsberövade i de libyska myndigheternas förvar. Barn vittnar om att de frihetsberövats i lagerlokaler, blivit nekade mat och vatten, förvarats under mycket osanitära förhållandena och blivit inlåsta i rum utan ljus eller frisk luft under långa perioder. De utsätts för misshandel och ibland tortyr för att släktingar ska betala lösensummor. De ensamkommande barn som överförs direkt från Libyen har hamnat under UNHCR:s försorg och placerats i GDF genom att organisationen ingripit på något av de förvar som drivs av de libyska myndigheterna. UNHCR påpekar att inte heller förhållandena i GDF tillgodoser barns grundläggande behov eftersom de till exempel inte har tillgång till skolgång. De barn som befinner sig i GDF i Libyen i väntan på evakuering eller vidarebosättning står utan stöd och rapporteras av UNHCR leva under stor stress och oro över sin situation.

Det var endast ensamkommande barn från Eritrea som evakuerades inom ETM under tidsperioden 2020-2021. De minderåriga som evakueras till Rwanda eller Niger får sina grundläggande behov ombesörjda. I Gashora bor ensamkommande barn i ett separat hus med egen sovplats, flera barn delar rum. Det finns viss tillgång till yrkesutbildning som drivs av frivilligorganisationer och som riktar sig särskilt till de ensamkommande barn som evakuerats.¹⁶ Hos barnen finns dock en oro över den egna situationen och vad som ska hända i framtiden då det är en lång väntan från ankomst till vidarebosättning eller annan hållbar lösning, vilket framträder tydligt i underlagen från UNCHR.

De flesta ensamkommande barn från Eritrea hade gått i skolan innan flykten från Eritrea, men hoppat av skolan för att istället lämna landet. Under tiden på flykt har de missat flera års skolgång.

Bland de sudanesiska barn som överfördes från Niger var de allra flesta under 5 år. I de fall då barnen var i skolålder framgick att de inte gick i skola. Det framgick även i underlagen att ett antal barn hade konstaterade trauman efter att ha bevittnat våld, inklusive våld mot familjemedlemmar. Underlagen innehöll generellt mycket sparsam information om barnens situation i värdlandet, varför det är svårt att dra några slutsatser. Däremot pekar den knapphändiga informationen på att barnen i många fall saknar skolvana alternativt ligger efter i skolåren, samt att de inte sällan har trauman som behöver bearbetas även efter ankomsten till Sverige.

¹⁶ UNHCR, 2021-04-23

3. Vidarebosättning från Sudan

SAMMANFATTNING

Från Sudan överförs primärt **eritreaner**. Ungefär hälften har tidigare bott i flyktingläger, eller i urbana miljöer, framförallt i huvudstaden Khartoum. Detta innebär att de bott **under väldigt enkla förhållanden**, ofta utan tillgång till el, vatten eller ordentlig sanitet.

De allra flesta eritreaner som överförs till Sverige från Sudan är tigreaner, och **pratar språket tigrinja**. Många pratar även arabiska eftersom de ofta bott i Sudan länge, där arabiska är det största språket.

Eritreaner får i teorin inte bosätta sig utanför flyktinglägren i Sudan, men i praktiken är detta mycket vanligt. **Många eritreaner blir i Sudan kidnappade, illabehandlade och utpressade på pengar**. De kan också utsättas av trakasserier, våld och deportering av sudanesisk polis vid upptäckt.

Eritreaner har väldigt svårt att få formella jobb i Sudan, och om de arbetat har det nästan alltid skett på svarta marknaden. Kvinnor som arbetat har gjort det i utsatta branscher, och har ofta utsatts för **sexuella trakasserier och/eller övergrepp**.

Trots att flyktingbarn i Sudan får gå i skolan är det vanligt att eritreanska flyktingbarn inte gått tillräckligt många år i skolan i förhållande till ålder, eller inte gått alls i skolan, **varför de ligger efter eller mycket efter i skolan jämfört med svensk elev i samma ålder**.

Vanligaste hushållskonstellationen bland de eritreaner som överförs från Sudan är **barnfamiljer** (kärnfamiljer eller ensamstående med barn).

3.1 Tillvaron i Sudan

Trots att Sudan är i svår ekonomisk, humanitär och politisk kris, är landet värdland för stora flyktingpopulationer. Totalt ca 1,1 miljon flyktingar och asylsökande uppges befinna sig i landet, majoriteten av dessa från Sydsudan.¹⁷ Utöver flyktingar finns också cirka 1,86 miljoner internflyktingar i landet.¹⁸ Sudan applicerar en lägerpolicy för flyktingarna i landet, vilket innebär att de inte får bosätta sig utanför lägret. Trots det bor de facto ca 70 % av flyktingarna utanför lägren.¹⁹ Östra Sudan, där flyktinglägren är belägna, utgör en av de mest utdragna flyktingsituationerna i världen - de första eritreanska flyktingarna anlände dit för mer än 50 år sedan. Mer än 40 % av flyktingarna i östra Sudan har varit där i mer än 20 år, och ungefär 50 % av de boende i flyktinglägren är födda där.²⁰

¹⁷ UNHCR, *Sudan Country Refugee Response Plan (CRP) – (January – December 2022)*, 2022-02-21, s. 6

¹⁸ Utrikesdepartementet (UD), *Sudan - Mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer: situationen per den 15 oktober 2019*,

¹⁹ UNHCR, 2022-02-21, s. 6

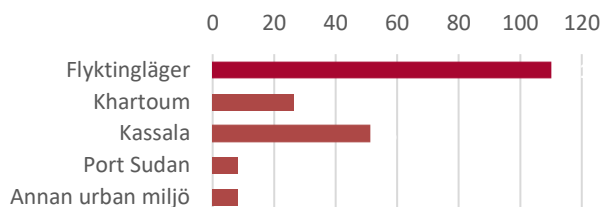
²⁰ UNHCR, *Sudan - Country Refugee Response Plan (CRP) - (January - December 2021)*, 2021-03-31, s. 7

De som bor i flyktinglägren har inte laglig rätt att lämna lägren utan ett resetillstånd utfärdat av myndigheterna som är giltigt under en viss period. Flyktingarna har därmed mycket inskränkt rörelsefrihet, vilket försvårar möjligheterna till att arbeta. Kostnaden för att ansöka om resetillstånd är dessutom mycket hög för flyktingarna som redan lever i svår ekonomisk utsatthet, och tillstånden måste förnyas regelbundet. Även om flyktingar har rätt att arbeta i Sudan, är det mycket svårt för dem att skaffa sig ett jobb inom den formella arbetssektorn. Som ett resultat arbetar många inom den informella sektorn, ofta långt hemifrån, för daglön, som ibland dessutom uteblir. Integration i samhället, utbildning utöver grundskolenivå, eller arbete är nästintill omöjligt.²¹

Flyktingar är endast tillåtna att bo utanför flyktinglägren med tillstånd från myndigheterna. Mindre än en tredjedel av de flyktingar som lever i Khartoum är registrerade och de som befinner sig utanför lägren riskerar vid upptäckt att utsättas för godtyckliga arresteringar, deportation och trakasserier om de inte innehar rätt dokumentation. Även om flyktingar har en teoretisk rätt att arbeta i den formella sektorn finns det byråkratiska strukturer som gör det svårt att få tillgång till arbetstillstånd.²²

3.1.1 Boendesituation och tillgänglig samhällsservice

Sveriges vidarebosättningsprogram fokuserar på uttagning av primärt eritreanska flyktingar från Sudan. Bland de överförda kvotflyktingarna under 2020–2021 hade drygt hälften haft sin senaste hemvist i något av flyktinglägren, primärt i Wad Sherife eller Shagarab. Enligt uppgifter från UNHCR i januari 2022 hade Wad Sherife drygt 18 000 eritreanska flyktingar registrerade och Shagarab drygt 55 000.²³

²¹ US Department of State, *Country Report on Human Rights Practices 2021 - Sudan*, 2022-04-21, s. 36

²² UNHCR, 2022-02-21, s. 36

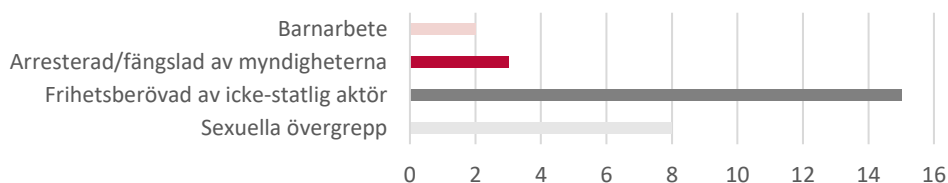
²³ UNHCR, *Eritrean Refugees in Sudan Dashboard as of 31 January 2022*, 2022-01-31

En eritreansk flykting utanför sitt hem i flyktinglägret Shagarab i östra Sudan. Den här typen av hyddliknande bosättningar är typiska för flyktinglägren i östra Sudan. Många saknar tillgång till rent vatten och sanitet, vilket får konsekvenser för såväl hälsa som säkerhet. UNHCR/Roland Schönbauer.

Bland de överförda kvotflyktingarna under den aktuella perioden fanns det exempel på personer som hade utsatts för personligt riktat våld i värdlandet Sudan: 14 % hade frihetsberövats, arresterade och/eller utsatta för olika typer av övergrepp. Det var vanligast att ha blivit frihetsberövad av smuggelnätverk för utpressning av pengar, och misshandlad och/eller illabehandlad under kidnappningen. Av de kvinnor och flickor som överfördes från Sudan hade cirka 7 % varit utsatta för sexuella övergrepp i Sudan. Bland barnen var det ovanligt att ha varit utsatt för direkt riktat våld i Sudan; enstaka ärenden vittnar om barnarbete och sexuellt våld mot barn.

Svåra upplevelser i Sudan (av totalt 203 genomgångna ärenden)

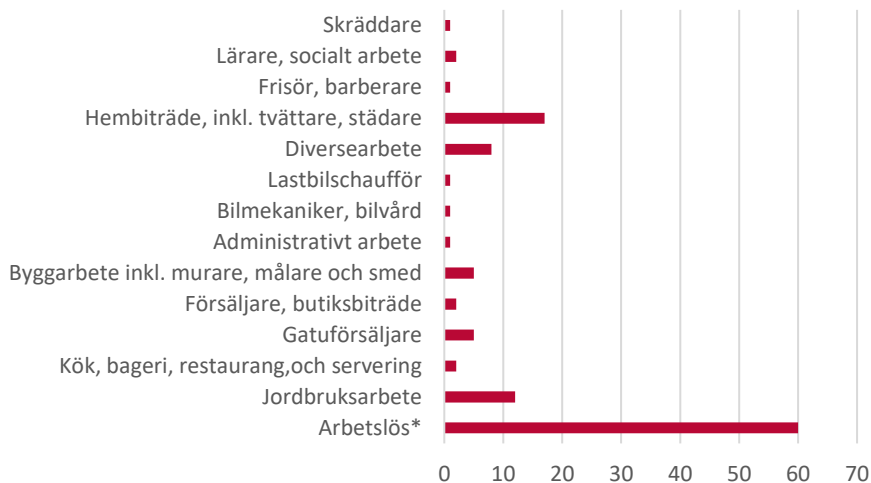

3.1.2 Integrations- och försörjningsmöjligheter

Många flyktingar i Sudan upplever problem med grundläggande försörjning som att betala hyran och mat.²⁴ Majoriteten av de vuxna som överfördes från Sudan uppgav att de varit arbetslösa i värdlandet. De kvinnor som har haft ett arbete hade primärt varit hembiträden, städerskor eller tvätterskor. Flera kvinnor som arbetat som hembiträde uppgav att de utsatts för övergrepp av sin arbetsgivare. Det förekom även att kvinnor arbetat som gatuförsäljare, s.k. *tea ladies*, en mycket utsatt grupp i Sudan.

²⁴ UNHCR, 2021-03-30, s. 45

Arbetslivserfarenheter bland kvotflyktingar i Sudan

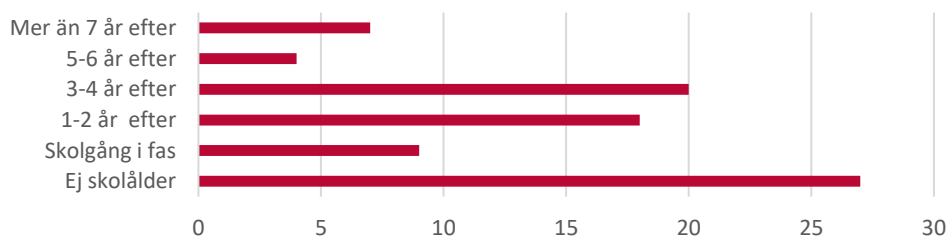
*Arbetslös innehåller även kvinnor som uppgett sig vara hemmafruar

3.1.3 Situationen för barn

Tillgång till skolgång för flyktingbarn är en av de största utmaningarna i Sudan, och enligt UNHCR går 250 000 flyktingbarn inte i skola.²⁵ Ekonomiska svårigheter leder till att flyktingfamiljer saknar medel att betala för tentor, uniformer och skolmaterial. Flickor hoppar i högre grad av skolan än pojkar, vilket kan kopplas till tidiga äktenskap eller förväntan för flickan att hjälpa till i hemmet. I de fall som flyktingbarn får tillgång till utbildning i offentliga skolor utsätts de ofta för diskriminering och trakasserier. Majoriteten av de skolor som finns i flyktinglägren är i akut behov av renovering för att kunna ta emot alla skolbarn och ge kvalitativ utbildning. Konstant lärarbrist leder till att utbildningsplanerna inte kan följas och skolor stänger ner. Eftersom många familjer saknar försörjning får det en direkt påverkan på barnens möjligheter att gå i skolan och vissa barn tvingas istället till äktenskap eller barnarbete.²⁶

Bland de överförda ärendena 2020-2021 hade de flesta barn gått något eller några år i skola. Var femte barn i skolålder upp till 17 år hade inte gått i skolan alls. Mer än en tredjedel av barnen (36 %) låg mycket efter i antal skolår (mer än 3 år efter). Barnarbete var mycket ovanligt och endast förekommande i enstaka fall bland de överförda ärendena.

Skolgång bland barn i förhållande till svensk skolgång (skolstart vid sju års ålder)

²⁵ Ibid, s. 36

²⁶ Ibid, s 34-36

4. Vidarebosättning från Egypten

SAMMANFATTNING

Från Egypten vidarebosätter Sverige bland annat flyktingar från Sudan, Eritrea och Etiopien. Det finns inga flyktingläger i Egypten och kvotflyktingarna har tidigare bott i **urban miljö**. Det är mycket vanligt att ha varit arbetslös under tiden i Egypten. De **kvinnor** som har arbetat har gjort det i **utsatta miljöer** där övergrepp är vanligt.

De flesta barn har gått **något eller några år** i skola i Egypten, men det är också mycket vanligt att barnen i skolålder **inte gått i skola överhuvudtaget**.

Kvotflyktingar från Sudan härstammar primärt från Darfur, och tillhör en darfurisk (**icke-arabisk**) folkgrupp. De är **muslimer och tvåspråkiga** då de talar **arabiska** och språket kopplat till den etniska tillhörigheten.

Kvotflyktingarna från Sudan har flytt från sitt hem med anledning av **säkerhetssituationen** och risken att utsättas för **väpnade angrepp** och annat våld. Det är **mycket vanligt** att kvinnor och flickor utsätts för **sexuella övergrepp** av milisgrupper eller av de sudanesiska myndigheternas säkerhetsstyrkor. De har i hemlandet bott i **något av Darfurs internflyktingläger eller i stadsmiljö**, oftast Khartoum.

De sudanesiska kvotflyktingarna ingår framförallt i **barnfamiljer**. Den **vanligaste familjestorleken var mellan 4 och 7 personer**, men det förekom även familjer om 8 till 9 familjemedlemmar.

4.1 Tillvaron i Egypten

Trots att Egypten har signerat Genèvekonventionen saknas ett nationellt asyl- och flyktingmottagande; UNHCR ansvarar för all registrering av flyktingar och asylsökande. Flyktingar garanteras ett förnybart uppehållstillstånd som är giltigt i sex månader om de är registrerade hos UNHCR. De kan dock ha problem med att legalisera sin vistelse om de saknar identitetshandlingar. Ungefär 250 000 flyktingar är registrerade hos UNHCR, men det saknas tillförlitlig statistik över antalet flyktingar och migranter i landet. Flyktingars situation i Egypten karakteriseras av socio-ekonomisk utsatthet. Egypten befinner sig i en svår ekonomisk kris, samtidigt pågår det ett konstant inflöde av flyktingar och migranter. Mer än 30 % av egyptierna beräknas leva under den nationella fattigdomsgränsen, och enligt UNHCR lever 84 % av flyktingarna i landet under gränsen. Flyktingar och asylsökande i Egypten är därför ofta beroende av humanitär hjälp.²⁷

4.1.1 Boendesituation och tillgänglig samhällsservice

Det finns inga flyktingläger i Egypten och de kvotflyktingar som överförs till Sverige har tidigare bott i urban miljö, primärt i områdena kring Kairo och Giza. Majoriteten av

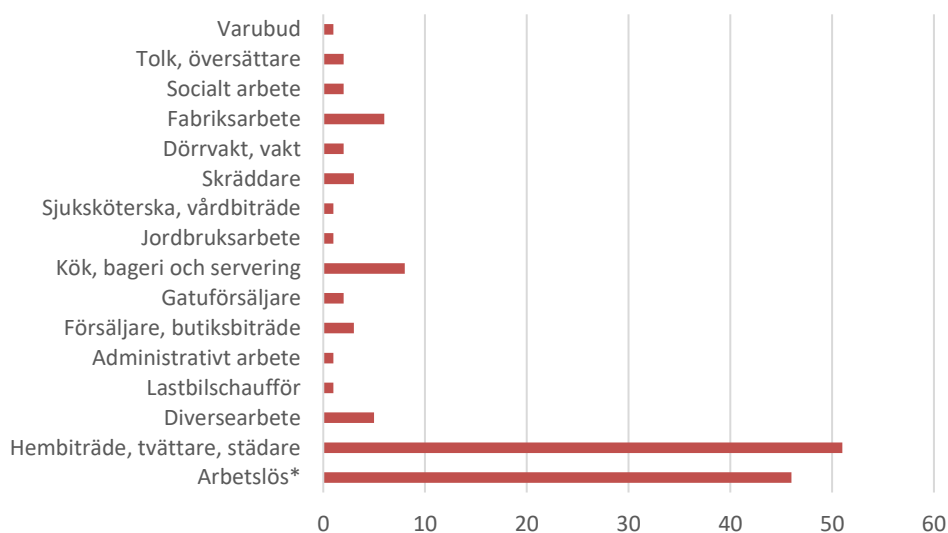
²⁷ European Commission, *European Civil Protection and Humanitarian Aid Operations: Egypt*, 2021-06-18

icke-arabisktalande flyktingar i Egypten bor i lägenheter och de bor generellt mer trångbott än de arabisktalande flyktinggrupperna; i snitt delar sex personer på samma boende²⁸. Flyktingar bor ofta i trångbodda områden med dålig tillgång till utbildning och vård, vilket bidrar till marginalisering. Ökade mat- och energipriser förvärrar levnadsvillkoren för de mest utsatta. Flyktingar är tänkta att integreras i samhället och ges tillgång till vissa grundläggande samhällstjänster, men det finns brister i hur detta omsätts i praktiken. Syrier uppges generellt ha en något bättre situation än flyktingar från Afrika söder om Sahara, som oftare utsätts för trakasserier och diskriminering.²⁹

4.1.2 Integrations- och försörjningsmöjligheter

Flyktingar och migranter har under vissa förutsättningar möjligheter att söka arbetstillstånd, men är ofta hänvisade till den informella sektorn eller förblir arbetslösa.³⁰

Arbetslivserfarenheter bland kvotflyktingar i Egypten

*Arbetslös innehåller även kvinnor som rapporteras vara hemmafruar.

Av de kvotflyktingar som överfördes 2020–2021 var det vanligt att ha varit arbetslös i Egypten. Av de arbeten som kvotflyktingar hade haft var det vanligast, primärt bland kvinnor, att ha varit hemhjälp i privatpersoners hem. På grund av coronapandemin har många flyktingar och asylsökande förlorat sina arbeten och är oförmögna att försörja sina familjer eller betala hyran, särskilt drabbade är flyktingar från Afrika söder om Sahara.³¹

UNHCR har begränsade möjligheter att erbjuda ekonomisk hjälp, och arbetsmöjligheterna är få. Ensamma kvinnor är därför också ofta måltavlor för kriminella nätverk och riskerar att utnyttjas sexuellt. Flera kvinnor vittnar om att övergrepp såsom misshandel och våldtäkt skett av arbetsgivaren då de tagit anställning som hemhjälp, och att övergreppen ibland sker under direkt vapenhot. Av samtliga

²⁸ UNHCR, *Vulnerability assessment for Refugees in Egypt*, 2020-09, s. 59

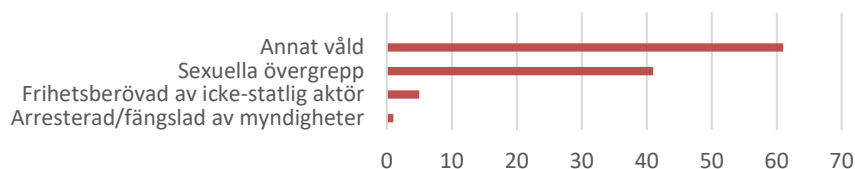
²⁹ European Commission, 2021-06-18

³⁰ Utrikesdepartementet (UD), *Egypten - Mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer: situationen per den 30 juni 2019*, 2020-06-30, s. 17

³¹ European Commission, 2021-06-18

vuxna som överfördes under den aktuella tidsperioden hade drygt 40 % varit utsatta för personligt riktat våld. Hushåll där kvinnor är huvudförsörjare är särskilt utsatta och 27 % av kvinnorna i ärendegenomgången hade utsatts för sexuella övergrepp i Egypten, några av dessa var minderåriga. Det var även vanligt förekommande att kvotflyktingarna utsatts för olika varianter av annat personligt riktat våld, såsom misshandel och hot.

Svåra upplevelser i Egypten (totalt 248 genomgångna ärenden)

För flyktingar som har varit utsatta för våld eller sexuella övergrepp är det mycket ovanligt att få tillgång till psykologisk utredning eller terapi. I flera av de fall där kvinnor utsatts för sexuella övergrepp och det kommit till UNHCR:s kännedom har Läkare utan gränser varit inblandade för att ge stöd och traumabehandling. Läkare utan gränser har i förekommande fall bifogat medicinska dokument. UNHCR, med hjälp av frivilligorganisationer, har i dessa fall flyttat offren till skyddade boenden. Bland de överförda kvotflyktingarna under 2020-2021 förekom det i flera fall att särskilt utsatta kvinnor och hbtqi-personer bor på skyddade boenden arrangerade av UNHCR.

Arbetsmöjligheter för flyktingkvinnor i Egypten är mycket få, de som finns tillgängliga är mot låg ersättning och i privata hem, vilket ökar risken och exponeringen för övergrepp och annan exploatering. Amal, Marth och Howaida från Syrien, Sudan och Sydsudan deltar i MADE51 in Kairo livelihood project, finansierat av UNHCR, som syftar till att främja kvinnligt entreprenörskap. UNHCR/Pedro Costa Gomes

4.2 Situationen för barn

Rätten till skolgång för flyktingbarn stipuleras i Genevekonventionen, som Egypten undertecknat. År 1981 lade Egypten till ett antal reservationer till flera artiklar i Genevekonventionen, som resulterade i minskade rättigheter för flyktingar. För att främja flyktingbarns skolgång, ger UNHCR studiebidrag som är tänkta att bidra till skolavgiften och skolmaterial. Under 2020–2021 gav UNHCR stöd till 48 000 flyktingbarn i offentliga och privata skolor i Egypten³². Enligt UNHCR:s undersökning från 2018 gick majoriteten av flyktingbarnen i skola i Egypten och närvarofrekvensen var 92 % av de sudanesiska barnen, 64 % av de eritreanska barnen och 54 % av de etiopiska barnen. Av de barn som går i skola från Sudan, Eritrea och Etiopien går nästan alla i offentligt driven skola. Anledningar till att barn inte går i skolan beror primärt på för höga skolavgifter. Andra orsaker är brist på dokument, en krånglig registreringsprocess och höga resekostnader till och från skolan.³³

Bland de överförda ärendena 2020–2021 hade de flesta barn gått något eller några år i skola i Egypten, dock hade cirka 17 % av barnen i skolålder inte gått i skola överhuvudtaget. Barnarbete var mycket ovanligt, och förekommande endast i enstaka fall bland de överförda ärendena.

³² UNHCR, *Egypt, Four Opportunities that Facilitate Refugees' Access to Education*, 2022-01-24

³³ UNHCR, 2020-09, s. 30-32

5. Trender bland eritreanska kvotflyktingar

5.1 Bakgrund, skyddsskäl och tidigare hemvist

Situationen för mänskliga rättigheter är djupt bekymmersam i Eritrea med rapporter om utbredda och svåra rättighetskränkningar begångna av landets myndigheter. De vanligaste övergreppen inkluderar tjänstgöring inom den eritreanska nationaltjänsten, som oftast innebär militärtjänstgöring, på obestämd tid, vilket ofta innebär tvångsarbete, tortyr och godtyckliga frihetsberövanden. Därtill är fängelseförhållandena i landet extremt svåra. Tjänstgöring inom Eritreas nationaltjänst är i praktiken på obestämd tid och omfattar ofta många år i stället för de 18 månader som lagen förskriver. Nationaltjänsten i Eritrea skiljer sig från andra länders tjänstgöring på så sätt att det övergripande målet inte endast är att försvara landet utan även att bygga upp det och propagera för en nationell ideologi, en sorts ”nationens skola”. Personer som deserterar eller undanhåller sig från nationaltjänsten riskerar hård bestraffning som kan innefatta tortyr och annan kränkande behandling.³⁴ De kvotflyktingar som överförs till Sverige har lämnat landet för att undvika att behöva göra nationaltjänsten eller på grund av att de deserterat från den. De har lämnat Eritrea utan tillstånd från myndigheterna, vilket är straffbart. Av de eritreaner som överfördes till Sverige under 2020-2021 var det dock få som varit personligen utsatta för illabehandling i Eritrea, endast 0,5 %. Endast enstaka personer har varit fängslade i Eritrea, och i dessa fall med anledning av att ha försökt lämna landet eller deserterat från nationaltjänsten. Den låga siffran utsatthet innan flykten från hemlandet kan bero på att den stora majoriteten är unga personer, ofta minderåriga, som har lämnat landet innan de har inkallats till nationaltjänsten. Därtill var cirka hälften av de eritreanska kvotflyktingarna som överfördes till Sverige under den aktuella tidsperioden födda i tillflyktslandet Sudan och hade aldrig vistats i Eritrea, vilket ytterligare påverkar statistiken.

Närmare två av tre eritreaner bor på landsbygden. Mest tätbefolkat är det bördiga höglandet i mellersta Eritrea, medan de torra områdena längs kusten är gles befolkade. Befolkningen är ung och befolkningstillväxten är hög.³⁵ Av de eritreanska kvotflyktingar som haft sin tidigare hemvist någonstans i hemlandet härstammar de flesta från rurala områden i Eritrea. Det vanligaste är att den tidigare hembyn ligger i regionerna Gash Barka och Debub som angränsar till Sudan och Etiopien.

5.2 Hushållskonstellationer, kön och persontyp

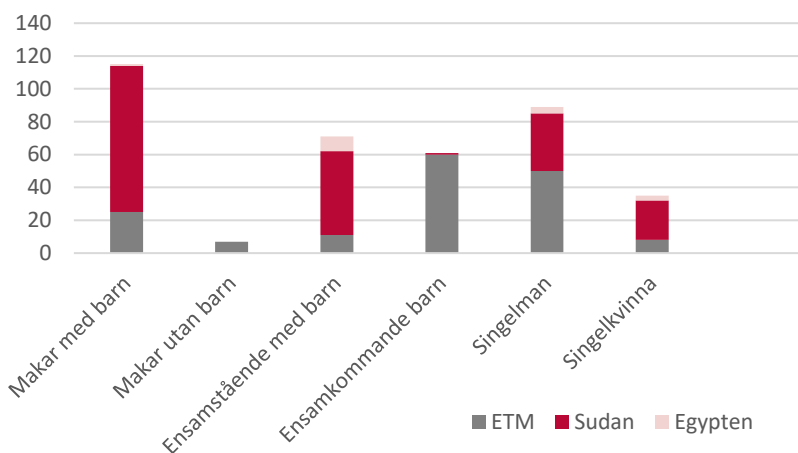
Den vanligaste hushållskonstellationen bland de eritreaner som vidarebosätts från Sudan och Egypten är barnfamiljer, antingen kärnfamiljer eller ensamstående med barn. Däremot är den stora majoriteten av de vidarebosatta kvotflyktingarna inom ETM, dvs. Libyen, Rwanda och Niger, ensamhushåll bestående av singelmän eller ensamstående barn, majoriteten pojkar. Vissa är gifta, men i dessa fall är hustrun kvar i Eritrea, eller befinner sig i något av grannländerna Sudan eller Etiopien. Det framgår i

³⁴ Migrationsverket, *Landrapport Eritrea (version 1.0)*, 2015-12-15, s. 6-7, 12

³⁵ Utrikespolitiska institutet, *Landguiden, Eritrea – Befolkning och språk*, 2020-01-26

dessa fall oftast i underlagen från UNCHR att paret vill återförenas i vidarebosättningslandet. Inom ETM är det också mycket vanligt med ensamkommande barn, då de prioriteras både för evakuering och vidarebosättning direkt från Libyen. De makar utan barn som vidarebosätts inom ETM har ofta träffats under flykten, ibland i Libyen och utgör då nyetablerade relationer med unga vuxna. Därtill bör noteras att av de ensamstående med barn som förekommer inom ETM ofta är kvinnor som utsatts för sexuella övergrepp och därefter blivit gravida. Kommuner som tar emot kvotflyktingar från Eritrea inom ETM-programmet kan förvänta sig ensamkommande barn, singelmän eller relativt nyetablerade relationer av unga vuxna.

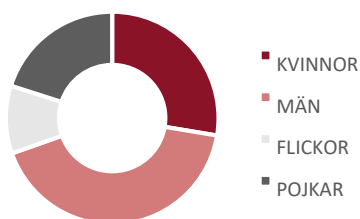
Hushållskonstellationer

Tabellen ovan visar skillnaderna kring de vanligaste hushållskonstellationerna beroende på vilket land individerna vidarebosätts ifrån.

Hushållskonstellationer presenterade från Sudan och Egypten innehöll ofta länkade ärenden, såsom barn över 21 eller annan familjemedlem. Det var inte heller ovanligt med familjekonstellationer bestående av vuxna syskon, som i statistiken noterats som singelpersoner, men som vid anvisning till kommun betraktats som länkade ärenden. Länkade ärenden är inte garanterade en plats i samma kommun. Migrationsverket försöker så långt det går att hålla ihop fallen men om det inte är möjligt så anvisar man till en närliggande kommun i länet som första alternativ. Sudan fanns länkade individer i mer än 50 % de överförda ärendena under tidsperioden.

Könsfördelning bland vuxna och barn

Under den aktuella tidsperioden överfördes drygt 960 eritreaner till Sverige inom den centrala Medelhavsrutten. Ärendegenomgången visar att andelen män som överfördes var något högre än andelen kvinnor - 60 % var män eller pojkar. Den totala andelen barn var 44 % bland de överförda. Överrepresentationen av män beror på att majoriteten som överförs inom ETM-programmet är singelmän eller pojkar.

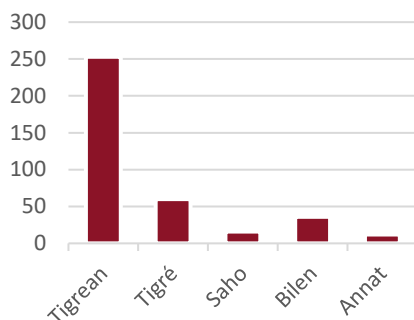
Bland barnen var majoriteten av de överförda pojkar, vilket förklaras av att majoriteten ensamkommande barn inom ETM är pojkar. Det stora antalet eritreanska barnfamiljer

som vidarebosätts från Sudan och Egypten ger ändå utslag i könsfördelningen och andelen vuxna respektive barn.

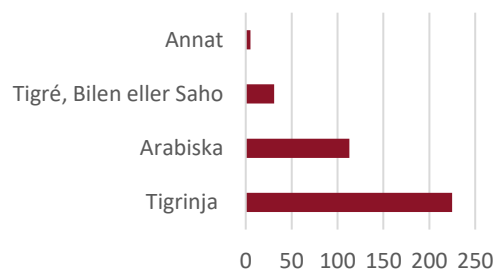
5.3 Språkkunskaper, religion och etnicitet

Det finns nio officiellt erkända folkgrupper i Eritrea, uppdelade efter språk. Tigreanerna utgör ungefär halva befolkningen. De är kristna och lever primärt av jordbruk i det eritreanska höglandet.³⁶ Uppåt en tredjedel av eritreanerna tillhör folkgruppen tigré och talar det till tigrinja närbesläktade språket tigré. De tigrétalande är generellt muslimer och nomadiserande boskapsskötare.³⁷

Etnisk tillhörighet

Modersmål

Majoriteten av de som vidarebosattes till Sverige under den aktuella tidsperioden tillhörde folkgruppen tigreaner, med tigrinja som modersmål. Därefter var tillhörighet till tigré, saho och bilen vanligt förekommande, och dessa talade tigré, saho eller bilen antingen som modersmål eller andraspråk.³⁸ Andraspråket var ofta arabiska. Bland de överförda från Sudan uppgav nära 80 % att de talade god arabiska, detta eftersom många är födda där. Generellt sett kan en mottagande aktör därmed förvänta sig att eritreanska flyktingar som överförs från Sudan kan kommunicera på arabiska. Det bör dock poängteras att den sudanesiska arabiska dialekten skiljer sig från den levantiska.

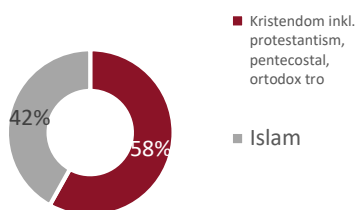
Nästan ingen (1 %) av de överförda vuxna talade enligt självuppskattning god engelska; goda engelskkunskaper är därmed att betrakta som mycket ovanligt bland eritreanska kvotflyktingar.

³⁶ Utrikesdepartementet (UD), *Eritrea - Mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer: situation per den 30 juni 2019*, 2019-12-18, s. 14

³⁷ Utrikespolitiska institutet, 2020-01-26

³⁸ Barn yngre än 5 år är borträknade ur statistiken

Religionstillhörighet

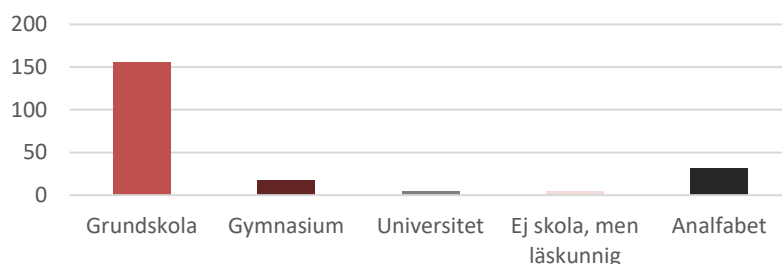

I Eritrea är det olagligt att utöva någon annan tro än de fyra registrerade religionerna: eritreansk ortodox kristendom, katolicism, islam och lutheransk protestantism.³⁹ Den vanligaste religionstillhörigheten bland de överförda kvotflyktingarna var kristendomen. Personer från folkgrupperna saho, tigré och bilen tillhör ofta islam. Därför var religionstillhörigheten bland de överförda relativt jämnt fördelad mellan kristna och muslimer.

5.4 Utbildningsbakgrund och arbetslivserfarenheter i hemlandet

Av de vuxna eritreaner som överfördes till Sverige under 2020-2021 uppgav drygt 70 % att de hade gått några eller flera år i grundskola. De flesta vuxna var därmed läskunniga och hade gått några eller flera år i grundskola. Cirka 10 % hade fullständig gymnasieutbildning eller hade gått ett eller några år på universitet. Det var 15 % som inte kunde läsa eller skriva alls och ett fåtal individer uppgav att de inte hade någon formell utbildning, men hade trots det lärt sig att läsa och skriva. Analfabetism var något vanligare bland kvinnor.

Utbildningsnivå bland vuxna

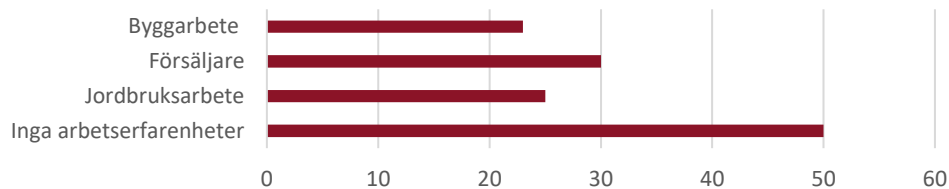

Vad gäller arbetslivserfarenheter i hemlandet hade få erfarenheter och de som hade det hade arbetat inom praktiska yrken såsom byggarbete eller jordbruksarbete. Många vuxna eritreaner som vidarebosätts från Sudan var antingen födda i Sudan eller hade flytt dit under barndomen. Majoriteten av de överförda vuxna som vuxit upp i Eritrea härstammar från rurala områden. Det är därför mycket vanligt förekommande att ha hjälpt till med familjens jordbruk innan flykten från landet. Tidigare erfarenheter inom jordbruksarbete betyder därmed att man arbetat på familjens jordbruk för hushållsförsörjning. I Eritrea kontrollerar myndigheterna den formella arbetsmarknaden, genom att de som går klart gymnasiet påbörjar nationaltjänst, antingen civil eller inom militären. Formella yrken såsom statlig tjänsteman, eller andra administrativa arbeten går därmed inte att nå utan att först ha rekryterats in i nationaltjänsten. Att inga arbetslivserfarenheter är vanligt förekommande i statistiken

³⁹ Utrikesdepartementet (UD), 2019-12-18, s. 9

beror också på att många individer lämnat Eritrea under tiden de fortfarande gått i skolan.

Arbetslivserfarenheter från hemlandet

6. Trender bland etiopiska kvotflyktingar

6.1 Bakgrund, skyddsskäl och tidigare hemvist

Etiopien är ett av de äldsta kristna rikena i Afrika och ett av få områden på kontinenten som aldrig koloniserades. I tre decennier dominerades etiopisk politik av Ethiopian People's Revolutionary Democratic Front (EPRDF)-alliansen, som kontrollerade landet med hård hand. Sedan 2018 styrs landet av premiärminister Abiy Ahmed och Valfärdspartiet. När Abiy blev premiärminister benådades ett mycket stort antal politiska fångar och flertalet väpnade grupper lade ner sina vapen och återvände hem. Hundratals hemsidor och bloggar som tidigare blockerats har tillåtits och såväl det mediala som det politiska landskapet liberaliserades. Abiys regering hävde dessutom terrorklassificeringen av flera oppositionella grupper och slöt fredsavtal med såväl intern opposition som med grannlandet Eritrea. För dessa betydande reformer, och för det både interna och externa fredsmäklandet, tilldelades Abiy Nobels fredspris 2019.⁴⁰

Abiys politiska agenda har lett till ett fredsavtal med ärkefienden Eritrea men också till inre splittring och våldsamma inbördes konflikter. Etiopien är en etnisk federation där landet är fördelat i nio regioner utefter etniska grupper. De oppositionspartier som har växt fram efter Abiys tillträde är i princip uteslutande etniskt baserade partier. Förföljelsen av partier är inte lika uppenbar sedan Abiy kom till makten, men vissa oppositionella upplever att de förföljs eftersom deras möten ställs in eller störs av ordningsmakten.⁴¹ Sedan hösten 2020 när inbördeskriget i den norra etiopiska regionen Tigray startade, har däremot situationen för vissa tigreaner försämrats. Det är dock inte primärt tigreaner från Etiopien som överförs som kvotflyktingar.

Det är vanligast att ha lämnat Etiopien på grund av politisk förföljelse. Bland de överförda etiopierna under 2020-2021 återopade majoriteten att de hade flytt förföljelse från myndigheterna med anledning av faktiskt eller tillskriven tillhörighet till den oppositionella rörelsen *Oromo Liberation Front*, OLF. Av de överförda vuxna etiopierna hade cirka 40 % varit fängslade av myndigheterna i Etiopien, och då blivit

⁴⁰ Migrationsverket, *Landinformation: Etiopien - Säkerhetsläget, politisk utveckling och utsatta grupper (version 1.0)*, 2020-05-14, s. 10,

⁴¹ *Ibid*, s. 23

utsatta för illabehandling, tortyr eller sexuella övergrepp, med anledning av uppfattad eller faktisk tillhörighet till politisk opposition.

Därefter var det vanligaste återopade skyddsskälet olika former av förföljelse kopplad till könstillhörigheten som kvinna, såsom tvångsgifte eller risk för sexuella övergrepp i Etiopien. Kvinnor är generellt en utsatt grupp i Etiopien, som i grunden är ett patriarkalt samhälle. Skadliga traditionella sedvanor är vanligt förekommande och könsstympning är utbredd, i synnerhet på landsbygden, och i synnerhet kvinnor på flykt riskerar att utsättas för sexuellt våld. I de etniska konflikterna förekommer olika rykten om huruvida kvinnor varit särskilda mål för attacker, vad som dock är klart är att kvinnor och barn blir än mer utsatta i det mycket brutala våld som de etniska konflikterna i landet präglas av. Kvinnor utför lejonparten av jordbruksarbetet på den etiopiska landsbygden, men på grund av traditionella sedvanor begränsas de ofta av makar eller pappor från resurstilldelning eller från deltagande i lokala samhällen. En av tre kvinnor har utsatts för fysiskt, emotionellt eller sexuellt våld i Etiopien.⁴²

Ett fåtal av de etiopiska kvotflyktingarna som överfördes under perioden riskerade förföljelse på grund av sin sexuella läggning eller könsidentitet. Situationen för hbtqi-personer i Etiopien är mycket svår. Det finns så gott som inga aktiva organisationer som driver frågor om hbtqi-personers rättigheter i landet på grund av de stora svårigheter som sådant arbete skulle medföra. Hbtqi-personer själva vittnar om att ett öppet levnadssätt som hbtqi-person är uteslutet och att såväl faktisk som tillskriven tillhörighet till gruppen kan innebära livsfara.⁴³

6.2 Hushållskonstellationer, kön och persontyp

Under den aktuella tidsperioden överfördes cirka 100 etiopier till Sverige från länderna inom den centrala Medelhavsrutten. Familjekonstellationer med barn mellan 3-7 personer utgjorde majoriteten av de överförda etiopierna. Därefter är den vanligaste hushållskonstellationen singelkvinnor. Könsfördelning var relativt jämn, med något större andel kvinnor och flickor. En tredjedel var barn.

6.3 Språkkunskaper, religion och etnicitet

Etiopien är Afrikas näst största land sett till befolkningens mängd. År 2018 uppgick Etiopiens befolkning till drygt 109 miljoner, med en årlig befolkningstillväxt på 2,6 %, enligt Världsbanken. Totalt listas fler än 90 etniska grupper i den senaste folkräkningen. Etniska grupper har ett nära samband med språk i Etiopien, och det finns cirka 90 olika språk i landet. Alla etiopiska språk erkänns i den etiopiska konstitutionen, men amharagruppens språk amhariska är arbetspråk för de federala myndigheterna.⁴⁴

Etiopien är ett multireligiöst land, där representanter från olika trosåskådningar såsom ortodoxa kristna, protestanter, muslimer och mindre religioner som traditionalister eller judar samexisterar. Inom olika etniska grupper kan religiös åskådning variera, och i exempelvis oromogruppen finns både en stor andel muslimer och en stor andel

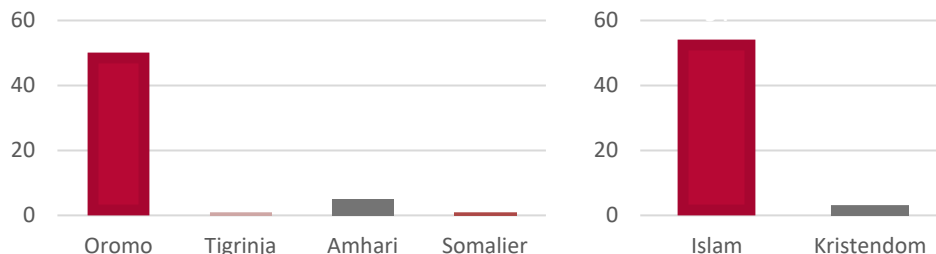
⁴² Ibid. s. 46

⁴³ Ibid, s. 49

⁴⁴ Ibid, s. 8-9

kristna.⁴⁵ Av de etiopier som vidarebosätts i Sverige är den stora majoriteten oromo med religionstillhörighet islam.

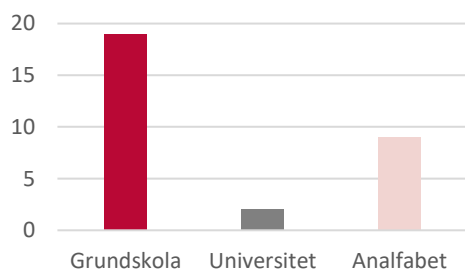
Etnicitet

Det vanligaste förstaspråket hos de överförda etiopierna är oromo – drygt 80 % uppgav oromo som modersmål. Cirka 40 % av etiopierna som överfördes hade goda språkkunskaper i två eller flera språk.⁴⁶ Andraspråket är ofta arabiska eller amhariska. Gällande engelska var det dock endast en individ av de överförda som enligt självuppskattning pratade god engelska. Goda kunskaper i engelska är därmed att betrakta som mycket ovanliga bland etiopiska kvotflyktingar.

6.4 Utbildningsbakgrund och arbetslivserfarenheter i hemlandet

Utbildningsnivå bland vuxna

Det vanligaste bland vuxna kvotflyktingar från Etiopien är att ha gått i grundskola, men det kan skilja sig från mellan ett par år till flera års skolgång. Mycket få personer hade en universitetsutbildning, och det var ingen bland de som överfördes under den aktuella perioden som hade gått vidare från grundskolan till avslutat gymnasium.

Ungefär hälften av de överförda vuxna etiopierna hade aldrig arbetat innan de lämnat hemlandet. De tidigare arbetslivserfarenheter som förekom från Etiopien var inom praktiska arbeten såsom hembiträde, försäljare, skräddare eller restaurangbiträde.

⁴⁵ Ibid, s. 47

⁴⁶ Barn yngre än 5 år är borträknade ur statistiken

7. Trender bland sudanesiska kvotflyktingar

7.1 Bakgrund, skyddsskäl och tidigare hemvist

De sudaneser som överförs som kvotflyktingar till Sverige härstammar från framförallt Darfur, eller något av de andra konfliktregionerna Södra Kordofan eller Blå Nilen. Sudan är mycket stort, och endast konfliktområdet Darfur som utgör en stor del av Sudans yta är totalt något större än Sverige. Konflikten i Darfur har pågått sedan början av 2000-talet, då ökade spänningar mellan regeringen och den dåvarande oppositionen i Darfur, Sudan People's Liberation Movement/Army (SPLM/A) och Justice and Equality Movement (JEM) vilket ledde till att den sudanesiska regeringen bestämde sig för att slå ned på oppositionen 2003. Den sudanesiska regeringen använde sig då av flygbombningar, tvångsförflyttningar på etnisk grund och rekrytering av paramilitära och etniska miliser. Regeringen riktade särskilt in sig på personer från icke-arabiska folkgrupper i Darfur, vilka också betraktades som faktisk eller förmodad opposition. Sudanesisk militär och dess paramilitära förband gjorde sig från konfliktens början skyldiga till riktat massdödande av civila, ofta i byar där det inte funnits någon rebellnärvaro. Rapporteringen om våldtäkter, avrättningar, tvångsförflyttningar, nedbränningar av byar och massiv tvångsförflyttning har varit omfattande. Efter att regeringstrupper bombat byar med flyg och helikoptrar, red beväpnade, arabiska, paramilitära grupper, kallade av sina offer för *janjaweed*, in i byarna för att sätta eld på kvarvarande hus, döda eller våldta civila och därefter plundra kvarlevorna.⁴⁷ Omar al Bashir, Sudans dåvarande president som var ytterst ansvarig för brotten, ställdes inför rätta för folkmord av internationella brottmålsdomstolen ICC, men kunde aldrig åtalas eftersom han inte lämnade Sudan. Omar al Bashir avsattes i en militärkupp år 2018 och han sitter för närvarande i husarrest i Khartoum.

De kvotflyktingar från Sudan som överförts till Sverige vittnar om väpnade angrepp, nerbrända byar, mord, godtyckliga frihetsberövanden och sexuella övergrepp samt bevitnande av övergrepp på familjemedlemmar. Av de kvotflyktingar som överfördes under 2020 och 2021, och som vistats i Darfur, förekom det några eller flera av dessa övergrepp i drygt 60 % av ärendena. Kvotflyktingarna hade varit med om någon av dessa händelser någon gång mellan 2003 och 2019.⁴⁸ Det rör sig om väpnade angrepp och övergrepp av milisgrupper, men också av säkerhetsstyrkorna. Ungefär en femtedel av kvinnorna och flickorna hade utsatts för sexuella övergrepp av milisgrupper eller av de sudanesiska myndigheternas säkerhetsstyrkor. Kvinnorna vittnar om hur de blivit frihetsberövade av regimen säkerhetsstyrkor och utsatts för sexuella övergrepp och tvångsarbete i fångenskap under lång period..

Under de väpnade angreppen tvingas människor lämna sina hem. Ungefär en fjärdedel av de sudanesiska kvotflyktingarna som överfördes under perioden hade haft sin senaste hemvist i något av Darfurs enorma internflyktingläger. Ett av de största internflyktinglägren i Darfur är Zam som ligger i norra Darfur och huserar 120 000

⁴⁷ Migrationsverket, *Landinformation: Sudan - Säkerhetsutvecklingen i Darfur och situationen för etniska grupper (version 1.0)*, 2021-01-18, s 18

⁴⁸ Barn födda utanför hemlandet är borttagna från statistiken

flyktingar, majoriteten kvinnor och barn. Det finns ett trettiotal skolor i lägret, med 25 000 registrerade studenter, och cirka åtta hälsokliniker. Förhållandena i lägret är dock mycket svåra; hälften av lägrets invånare lider av matbrist och undernärda barn är mycket vanligt. Vanligaste orsaken till barnadödlighet är diarrésjukdomar, luftvägsinfektioner och malaria.⁴⁹

I stort sett alla har flytt från Darfur med anledning av säkerhetssituationen och risken att utsättas för väpnade angrepp och annat våld. På grund av tillhörighet till en darfurisk (icke-arabisk) folkgrupp (där de största är zaghawa, fur och masalit) riskerar en person att misstänkas för faktisk eller förmodad tillhörighet till oppositionella grupper.

Ett mindre antal av de överförda kvotflyktingarna från Sudan härstammar från konfliktområdena Södra Kordofan eller Blå Nilen och är av etniciteten nuba. Många av dem lever som internflyktingar i Khartoum och andra städer i norra Sudan. Där lever de i stor fattigdom och utsätts för dagliga trakasserier och inhuman behandling, i synnerhet kvinnor och barn. Internflyktingbarn i Khartoum tvingas ofta tigga på gatorna, eller används för olika former av barnarbete.⁵⁰

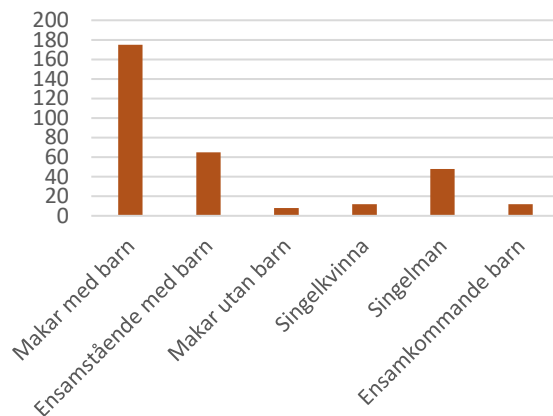
Ärendegenomgången visade att bland de överförda kvotflyktingarna var det vanligt att ha lämnat Darfur eller Södra Kordofan och bosatt sig i Khartoum eller Omdurman innan flykten från Sudan.

7.2 Hushållskonstellationer, kön och persontyp

Under den aktuella tidsperioden överfördes drygt 950 sudaneser till Sverige från länderna inom den centrala Medelhavsrutten. Den stora andelen barnfamiljer ger utslag i könsfördelningen och andelen vuxna respektive barn. De sudanesiska kvotflyktingar som överfördes under 2020 och 2021 ingick framförallt i barnfamiljer, antingen i kärnfamilj eller med ensamstående förälder. Den vanligaste familjestorleken var mellan 4 och 7 personer, men det förekom även familjer om 8 till 9 familjemedlemmar.

⁴⁹ European Union External Action, *A visit to camp Zamzam – Home of 120,000 displaced people in North Darfur*, 2020-07-03

⁵⁰ EUAA, *COI Query: Sudan - People from the Nuba Mountains*, 2018-04-18, s. 2-3

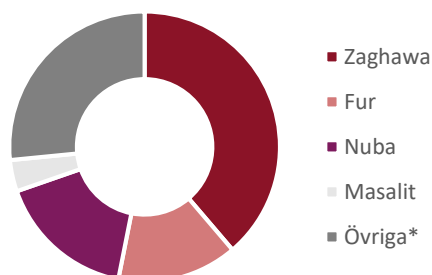
Antalet barnfamiljer ger också utslag i könsfördelningen och andel vuxna respektive barn. Under den aktuella tidsperioden var 54 % av de överförda vuxna och resten barn, majoriteten av dessa barn i familj. Antalet överförda kvinnor eller flickor var 44 % och könsfördelningen var därmed relativt jämn.

7.3 Språkkunskaper, religion och etnisk tillhörighet

De kvotflyktingar som överförs till Sverige härstammar primärt från Darfur och tillhör någon av de icke-arabiska folkgrupperna. Den etniska tillhörigheten bland de överförda är starkt övervägande den darfuriska folkgruppen zaghawa, men även enstaka från folkgrupperna masalit och fur. Icke-arabiska darfurier utgör cirka 70 % av Darfurs befolkning och de största grupperna är fur, zaghawa, masalit och berti. Darfur betyder furernas hemland på arabiska efter folkgruppen fur. Fur har bebott området i tusentals år och talar ett nilo-sahariskt språk med samma namn. Furerna är uppdelade i de tre huvudgrupperna kunjara, tunjara och daju. De flesta furer är muslimer, men i olika grad har furgrupper bevarat pre-islamiska sedvanor. Zaghawa, den klart största undergruppen till beri, talar det nilo-sahariska språket zaghawa. Traditionellt har zaghawa varit nomader som rört sig mellan Sudan och Tchad.⁵¹

Bland de överförda förekommer det även sudaneser tillhörande etniciteten nuba med tidigare hemvist i någon av de krigsdrabbade regionerna Södra Kordofan eller Blå Nilen. Nuba är ett samlingsnamn för ett 50-tal olika folkgrupper som härstammar från Nubabergen och som historiskt har utsatts för diskriminering och marginalisering i det sudanesiska samhället. De talar olika språk och praktiserar olika religioner (kristendom, islam, traditionell afrikansk tro).⁵²

Etnisk tillhörighet

*i kategorin övriga ingår en blandning av olika icke-arabiska folkgrupper från Darfur.

Nästan alla kvotflyktingar från Darfur är tvåspråkiga då de talar sitt modersmål kopplat till den etniska tillhörigheten samt arabiska. Av de sudaneser som uppgett att de endast talar ett språk, var det förstaspråket nästan alltid arabiska. En mottagande aktör kan därmed förvänta sig att kvotflyktingar från Sudan, oavsett härkomst kan kommunicera på arabiska. Den sudanesisk arabiska dialekten skiljer sig dock från de levantiska dialekterna.

⁵¹ Migrationsverket, 2021-01-18, s. 17

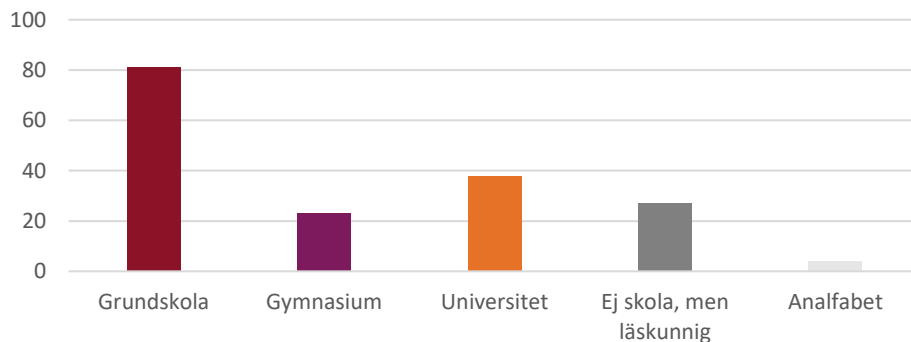
⁵² European Union Agency for Asylum. EUAA, 2018-04-18

Samtliga sudaneser som överfördes till Sverige under perioden var muslimer.

7.4 Utbildningsbakgrund och arbetslivserfarenheter från hemlandet

De flesta vuxna hade gått i grundskola. Antalet utbildningsår kan dock variera mellan att ha gått några enstaka år upp till att ha avslutat högskolan. En mindre andel hade fullföljt gymnasiet (12 år i skola) eller gått ett eller några år på universitet.

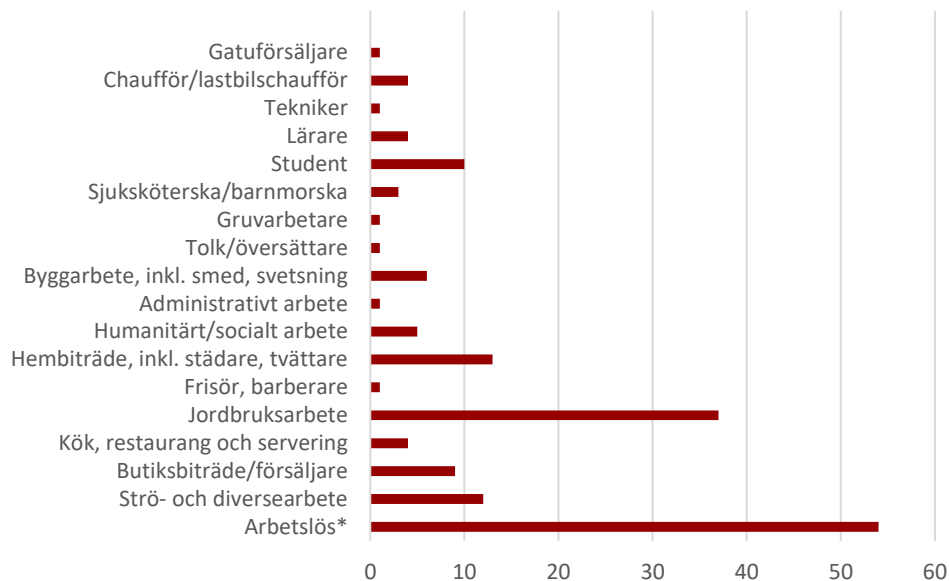
Utbildningsbakgrund

Mot bakgrund av att flertalet vuxit upp i internflyktingläger är det svårt att avgöra kvalitén på utbildningen. Arbetslivserfarenheter är oftast diverse- och ströarbete kopplat exempelvis till den informella arbetssektorn, transport, byggarbeten med mera. Flertalet har haft sin senaste hemvist i flyktingläger och där haft informella försörjningar som varit möjliga att finna i lägren. Många har hållit på med jordbruksarbete, men i samtliga fall hushållsjordbruk för självförsörjning som är vanligt i regionen, och som bygger på manuellt arbete. Några av de kvinnor som levt i Khartoum hade försörjt sig som *tea ladies*, en mycket vanligt inkomstkälla för kvinnor som flyr till Khartoum från de södra konfliktdrabbade delstaterna.⁵³

⁵³ Ibid, s. 4

Arbetslivserfarenheter från hemlandet

*Arbetslös innehåller även kvinnor som uppgett sig vara hemmafruar

8. Vårdbehov och andra särskilda behov

Av de drygt 750 individer som ingick i ärendegenomgången beräknas totalt 3 individer (ca 0,4 % av de överförda) varit i behov av specialiserad sjukvård, och i dessa fall rörde det sig om inneliggande vård, behov av regelbunden blodtransfusion eller mycket allvarlig funktionsnedsättning (epileptiker som inte kan prata). Ärendena hade klassats av UNHCR under kategorin *Medical needs*.

I ytterligare cirka 12 % av ärendena (89 individer i genomgången) var personerna i behov av operationer eller medicinsk uppföljning för fysiska skador eller sjukdomar, mer eller mindre allvarliga. Det rörde sig om till exempel fysiska skador på grund av tortyr eller väpnade angrepp, gynekologiska skador, epilepsi, kroniska virusjukdomar såsom hepatit B och HIV, anemi och ryggproblem. I den kategorin ingår även personer som hade behov av medicinsk uppföljning på grund av fysisk funktionsnedsättning, med i vissa fall eventuellt behov av operation på grund av funktionsnedsättning. Allvarsgraden varierade, men det rörde som exempelvis personer med nedsatt syn, talsvårigheter, mindre motoriska svårigheter och behov av uppföljning på grund av hörselnedsättning.

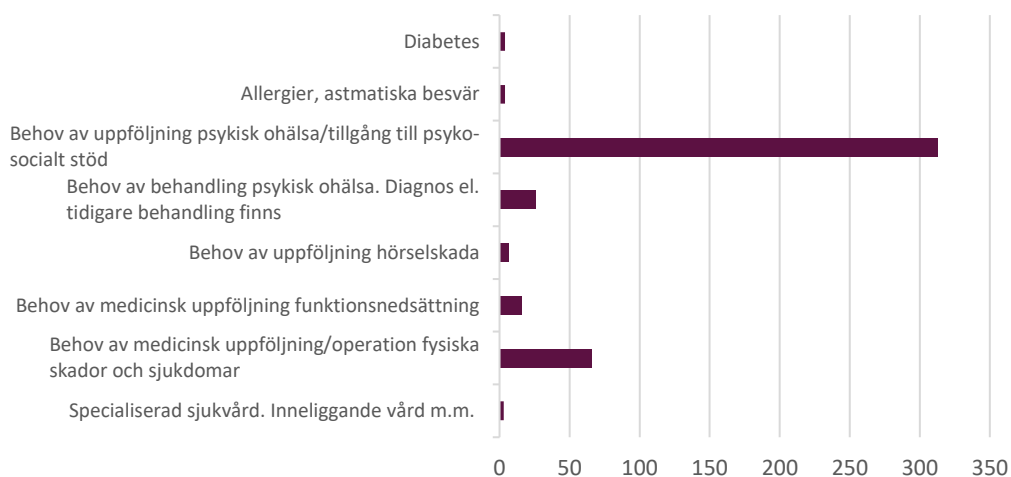
Behovet av bostadsanpassning på grund av funktionsnedsättningar beräknas ha varit aktuellt i totalt fyra fall av de genomgångna ärendena, eftersom det i dessa fanns konstaterat funktionsnedsättning såsom rullstolsburen eller allvarligt synskadade personer. Behov av skolanpassning på grund av konstaterat behov av särskilt stöd i skolan beräknades vara aktuellt hos tre barn av de genomgångna ärendena, eftersom det framgick av UNHCR:s underlag att det fanns ett behov av extra stöd i skolan. Det

bör dock poängteras att Migrationsverket i dessa ärenden inte genomfört en egen bosättningsutredning, och att det kan finnas ärenden med behov av bostads- eller skolanpassning som inte går att fastställa utifrån underlagen från UNHCR, utan först när personerna anländer till den mottagande kommunen.

Det fanns också ett fåtal individer, cirka 4 % (26 stycken i ärendegenomgången) med ett konstaterat behov av ytterligare utredning och behandling för psykologiska problem, till exempel diagnostiserad depression, posttraumatiskt stressyndrom (PTSD) eller schizofreni av psykolog i vistelselandet, eller ärenden där tidigare psykiatrisk behandling ägt rum som rekommenderas fortsätta vid ankomst. Därtill fanns det ett stort antal personer med tidigare traumatiska upplevelser, inklusive tortyroffer eller personer utsatta för synnerligen allvarliga sexuella övergrepp, där UNHCR endast konstaterar i underlagen att personerna är i behov av uppföljning kring den psykiska hälsan, alternativt skulle dra fördel av information kring tillgängligt psykosocialt stöd i ankomstlandet. Detta gällde i över 40 % av ärendena.

Det bör i sammanhanget beaktas att nära 80 % av de kvotflyktingar som passerat genom Libyen hade utsatts för vad som är att betrakta som tortyr eller mycket allvarliga övergrepp. Endast i ett fåtal fall fanns ett konstaterat behov av fortsatt psykologisk utredning/behandling där psykolog tidigare varit inkopplad. UNHCR framför ofta i underlagen att trots att de anser det handlar om uppenbart trauma, saknas det möjlighet i kontexten de befinner sig i att göra en psykologisk bedömning. UNHCR gör endast en notering i underlaget att personen är i behov av uppföljning kring den psykiska hälsan, alternativt skulle dra fördel av information kring tillgängligt psykosocialt stöd i ankomstlandet. Mot bakgrund av vad de flesta av dessa personer varit utsatta för kan denna formulering i många fall vara underdriven.

Vanliga sjukdomar och vårdbehov

9. Förberedelser innan avresa

9.1 Tid mellan anvisning och mottagande

Den lagstadgade tiden mellan anvisning och mottagande av kvotflyktingar är minst två månader. Akuta ärenden kan dock kräva ett mycket snabbt mottagande och under vissa perioder arbetar Migrationsverket utefter förkortade anvisningstider för att kunna överföra fler personer snabbt

Den genomsnittliga ledtiden mellan anvisning till kommun och den faktiska överföringen av kvotflyktingar från länderna kring den centrala Medelhavsrutten låg under 2020-2021 på drygt 130 dagar. De långa ledtiderna under 2020-2021 kan kopplas till coronapandemin, men också det osäkra säkerhetsläget i vissa länder såsom Libyen och Sudan. Under 2021 genomfördes inga överföringar från Sudan med anledning av den osäkra säkerhetssituationen. Under samma år suspenderade libyska myndigheter evakueringsflyg från landet av internpolitiska skäl, vilket gjorde att utresor från landet kraftigt försenades. Under 2022 har den genomsnittliga ledtiden mellan anvisning och överföring legat på 97 dagar, vilket innebär en avsevärd minskning från föregående år, och ledtider som ligger närmare två månader.

9.2 Förberedande informationsinsatser

Migrationsverket har fått i uppdrag av regeringen att ta fram förberedande informationsinsatser för kvotflyktingar som ska överföras till Sverige. Ett tredagarsprogram har tagits fram med hjälp av International Organization for Migration (IOM) som också skulle påbörja implementering under hösten 2021. På grund av pandemin har insatserna getts digitalt, men från och med hösten 2022 ska insatserna i huvudsak ges på plats i värdländerna innan kvotflyktingarna reser till Sverige. De digitala möjligheterna kommer dock att kvarstå som ett alternativ när det av olika skäl inte går att ge förberedande insatser av personal på plats. Inte heller kommer alltid ett tredagars program att vara möjligt att genomföra. Det kan röra sig om ärenden som är i behov av en snabbare överföring eller andra svårigheter i värdländerna, exempelvis kopplat till säkerhetssituationen.

Programmet *Förberedande informationsinsatser* består av föreläsningar, gruppdiskussioner och filmvisning och syftar till att ge kvotflyktingar en introduktion till det svenska samhället. Ett separat program erbjuds för barn och ungdomar. De olika områden som berörs är bland annat resan och ankomsten till Sverige, vardagslivet, svenska värderingar, samhällstjänster, geografi och klimat, social och kulturell anpassning, bostadsförhållanden, rättigheter och skyldigheter, familjeåterförening och att arbeta och studera i Sverige. UNHCR:s underlag ger ofta sparsam information kring hur familjerna tidigare levt, till exempel boendeform och om det har funnits tillgång till sanitetstjänster och elektricitet med mera. Trots de förväntningar som det svenska samhället kommer att ställa på dessa individer vid ankomst, bör poängteras att det finns individer som, utifrån individuella förutsättningar, kan komma att behöva en längre startsträcka för att integreras det svenska samhället vid ankomst.

Under 2021 genomfördes digitala informationsinsatser. Under 2022 har tre dagars digitala insatser genomförts i Rwanda, Egypten, Libyen och Sudan. Insatserna under hösten planeras att fortsätta genomföras digitalt. Bland de personer som överförs till Sverige under 2022 inom den centrala Medelhavsrutten kan det finnas individer som tagit del av olika form och olika längd på förberedande insatser. Likaså, av olika skäl, kommer det finnas individer som inte alls tagit del av de förberedande informationsinsatserna.

Endast omkring fyra % av kvotflyktingarna som överfördes inom den centrala Medelhavsrutten under aktuell period hade anhöriga i Sverige. Denna siffra kan jämföras mot de 54 % syriska kvotflyktingar som har ett kontaktnät i Sverige innan ankomst. De allra flesta anländer därmed till Sverige utan familj- eller nätverk, som i vissa fall kan bidra som stöd för att komma in i det svenska samhället.

9.3 Uppehållstillståndskort och biometri

Kvotflyktingar behöver ett uppehållstillståndskort (UT-kort) alternativt en visering för att kunna resa in i Sverige. Migrationsverket strävar efter att UT-korten ska utfärdas innan överföringen eftersom de behövs i flera sammanhang efter ankomst, bland annat vid folkbokföringen hos Skatteverket. Vid delegationsuttagningar då Migrationsverkets personal kan inhämta biometri förses alla med UT-kort innan inresan till Sverige. Dessa ärenden utgör omkring 50 % av alla UT-kort som utfärdas till kvotflyktingar per år. Vid dossieruttagningar är upptagande av biometri och utfärdande av UT-kort innan inresa beroende på om det finns en svensk ambassad eller beskickning som kan assistera Migrationsverket med det arbetet. Av länderna som ingår i den centrala Medelhavsrutten har Sverige ambassad i Sudan och Egypten som är behjälpliga med biometri och UT-kort. Kvotflyktingar som överförs från Egypten och Sudan har därmed i regel fått ett UT-kort utfärdat innan avresan till Sverige. Under 2020 och 2021, med anledning av coronapandemin, försämrades dock möjligheterna att uppta biometri bland de överförda från Sudan, då ambassaden på grund av restriktioner inte kunde ta emot några besök. Endast cirka hälften av de överförda från Sudan under perioden 2020–2021 hade därför UT-kort vid inresan. På grund av det rådande säkerhetsläget i Sudan så är det inte lämpligt att transportera de kvotflyktingar som befinner sig i lägermiljö till Khartoum för biometriupptagning. Under 2022 planeras biometri därför endast att tas på de flyktingar som befinner sig i huvudstaden Khartoum.

I Egypten tog ambassaden emot besök under pandemin. Bland de överförda från Egypten hade drygt 60 % UT-kort vid inresan. Under 2022 har de allra flesta UT-kort vid inresa.

I länderna inom ETM (Libyen, Niger och Rwanda) finns dock inte denna möjlighet. Sverige saknar ambassad i Libyen och Niger, och Sveriges ambassad i Rwanda handlägger inte visum eller migrationsärenden. Av de överförda inom ETM hade därför ingen UT-kort vid inresan, och detsamma gäller för överföringar under 2022.

10. Källförteckning

Altai Consulting for EUTF, *Case Study Emergency Transit Mechanism*, juni 2021, [etm_case_study_june_2021_final_dec_2021_0.pdf](https://ec.europa.eu/easas/etm_case_study_june_2021_final_dec_2021_0.pdf) (europa.eu), (hämtad 2022-09-22)

European Asylum Support Office, EASO, *COI Query: Sudan - People from the Nuba Mountains*, 2018-04-18, <https://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=41677>, (hämtad 2022-09-22)

European Commission, *European Civil Protection and Humanitarian Aid Operations: Egypt*, 2021-06-18, https://civil-protection-humanitarian-aid.ec.europa.eu/where/middle-east/egypt_en, (hämtad 2022-09-22)

European Union Agency for Asylum. EUAA, *COI Query: Sudan - People from the Nuba Mountains*, 2018-04-18, <https://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=41677>, (hämtad 2022-09-22)

European Union External Action, (EEAS) *A visit to camp Zamzam – Home of 120,000 displaced people in North Darfur*, 2020-07-23 https://www.eeas.europa.eu/eeas/visit-camp-zamzam-%E2%80%93-home-120000-displaced-people-north-darfur_en, (hämtad 2022-09-22)

Europeiska Rådet, *Migrationsflöden längs den centrala Medelhavsrutten*, 2022-03-24, <https://www.consilium.europa.eu/sv/policies/eu-migration-policy/central-mediterranean-route/>, (hämtad 2022-09-22)

Malakooti, Arezo, *The Political Economy of Migrant Detention in Libya: Understanding the players and the business models*, april 2019, <https://globalinitiative.net/wp-content/uploads/2019/11/Final-Report-Detention-Libya.pdf>, (hämtad 2022-09-22)

Migrationsverket, Migrationsanalys, *Landinformation: Etiopien - Säkerhetsläget, politisk utveckling och utsatta grupper (version 1.0)*, 2020-05-14, <https://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=44315>, (hämtad 2022-09-22)

Migrationsverket, Migrationsanalys, *Landinformation: Sudan - Säkerhetsutvecklingen i Darfur och situationen för etniska grupper (version 1.0)*, 2021-01-18, <https://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=45172>, (hämtad 2022-09-22)

Migrationsverket, Lifos. Center för landinformation och landanalys inom migrationsområdet, *Landrapport Eritrea (version 1.0)*, 2015-12-15, <https://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=36406>, (hämtad 2022-09-22)

Migrationsverket, Migrationsanalys. Migrationsverkets funktion för land- och omvärldsanalys, *Landinformation: Libyen - Säkerhetsituationen och dess påverkan på civilbefolkningen (version 2.0)*, 2021-03-31, <https://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=45480>, (hämtad 2022-09-22)

Utrikesdepartementet (UD), *Mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer i Niger 2015-2016*, 2017-04-26, <https://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=39501>, (hämtad 2022-09-22)

Utrikesdepartementet (UD), *Egypten - Mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer: situationen per den 30 juni 2019*, 2020-06-30, <https://lifosintern.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=44653>, (hämtad 2022-09-22)

Utrikesdepartementet (UD), *Sudan - Mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer: situationen per den 15 oktober 2019*, 2019-12-18, <https://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=43907>, (hämtad 2022-09-22)

Utrikesdepartementet (UD), *Eritrea - Mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer: situation per den 30 juni 2019*, 2019-12-18, <https://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=43898>, (hämtad 2022-09-22)

UNHCR, *Global Projected Resettlement Needs 2022*, 2021-06-23, <https://www.unhcr.org/protection/resettlement/60d320a64/projected-global-resettlement-needs-2022.html>, (hämtad 2022-09-22)

UNHCR, *Egypt, Four Opportunities that Facilitate Refugees' Access to Education*, 2022-01-24, <https://www.unhcr.org/eg/29017-four-opportunities-that-facilitate-refugees-access-to-education.html>, (hämtad 2022-09-22)

UNHCR, *Eritrean Refugees in Sudan Dashboard as of 31 January 2022*, 2022-01-31, <https://data.unhcr.org/en/documents/details/90923>, (hämtad 2022-09-22)

UNHCR, *ETM Gashora Camp Profile*, 2021-04-23, <https://data2.unhcr.org/fr/documents/download/86478>, (hämtad 2022-09-22)

UNHCR, *Niger Factsheet: Emergency Transit Mechanism (ETM)*, december 2020, <https://data.unhcr.org/en/documents/details/83930>, (hämtad 2022-09-22)

UNHCR, *Routes towards the Mediterranean*, juni 2019, <https://www.unhcr.org/5d1327ab7.pdf>, (hämtad 2022-09-22)

UNHCR, *Sudan - Country Refugee Response Plan (CRP) - (January - December 2021)*, 2021-03-30, <https://data.unhcr.org/en/documents/details/85783>, (hämtad 2022-09-22)

UNHCR, *Sudan Country Refugee Response Plan (CRP) – (January – December 2022)*, 2022-02-21, <https://data.unhcr.org/en/documents/details/91010>, (hämtad 2022-09-22)

UNHCR, *Vulnerability assessment for Refugees in Egypt*, 2018, September 2020, <https://www.unhcr.org/eg/wp-content/uploads/sites/36/2020/09/EVAR18.pdf>, (hämtad 2022-09-22)

Utrikespolitiska institutet, *Landguiden, Eritrea – Befolkning och språk*, 2020-01-26, <https://www.ui.se/landguiden/lander-och-omraden/afrika/eritrea/befolkning-och-sprak/>, (hämtad 2022-09-22)

US Department of State, *Country Report on Human Rights Practices 2021 - Sudan*, 2022-04-12, <https://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=46404>, (hämtad 2022-09-22)